De Ondernemende School Westland

De Ondernemende School Westland

Schoolgids 2026-2027

Inhoudsopgave

Een woord vooraf 6
Hoofdstuk 1: Welkom op DOSW 7
1.1 Ontstaansgeschiedenis 7
1.2 Schoolnaam 7
1.3 Gebouw en ligging 7
1.4 Leerlingen 7
1.5 Visie 8
Hoofdstuk 2: Pedagogische onderwijskundige vormgeving 9
2.1 Pedagogische missie 9
2.2 Uitgangspunten van ons onderwijs 9
2.3 Juist in deze tijd: het hele kind aanspreken 10
2.4 Verbinding en diversiteit 10
Hoofdstuk 3: Ons onderwijs in de praktijk 12
3.1 Kleuteren op DOSW 12
3.1.1 Thema's en vertelstof 12
3.1.2 Het ochtendspel 12
3.1.3 Het vrije spel 12
3.1.4 Buitenspel 13
3.1.5 Het eetmoment 13
3.1.6 Dagafsluiting 13
3.1.7 Betrokkenheid van ouders 14
3.1.8 De wekelijkse activiteiten 14
3.2 Onderwijs in klas 1 t/m 6 14
3.2.1 Periodeonderwijs 14
3.2.2 Oefenuren (taal/rekenen) 15
3.2.3 Vaklessen 15
3.2.4 Vertelstof 16
3.2.5 Kerndoelen 16
3.2.6 Taal 17
3.2.7 Wiskunde en rekenen 17
3.2.8 Vormtekenen 17
3.2.9 Schilderen 18
3.2.10 Vreemde talen 18
3.2.11 Muziek 18

3.2.12 Handwerken ... 19
3.2.13 Handvaardigheid – tussen kunst en ambacht ... 19
3.2.14 Spel en beweging/gym ... 19
3.2.15 Euritmie ... 19
3.2.16 Burgerschap en sociale integratie ... 19
3.3 Een jaar op DOSW ... 20
3.3.1 Jaarfeesten ... 20
3.3.2 Klassenpresentaties ... 20
3.3.3 Klassenuitjes ... 21
3.3.4 Advents- en voorjaarsmarkt ... 21
Hoofdstuk 4: Onderwijsklimaat – zorg voor elkaar ... 22
4.1 Veiligheid ... 22
4.2 Algemene schoolregels ... 22
4.3 Afspraken voor in school en op het plein ... 22
4.4 Rookvrij ... 23
4.5 Bereikbaarheid en parkeren ... 23
4.6 Veiligheidsbeleid ... 23
4.7 Anti-pestbeleid ... 23
Hoofdstuk 5: College en organisatiestructuur ... 24
5.1 Een modern leerkrachtenzelfbestuur ... 24
5.2 Bestuur en toezicht ... 24
5.3 Besluitvorming ... 24
5.4 Scholing en professionalisering ... 25
5.5 Studiedagen ... 25
5.6 Collegiale en IB-bezoeken ... 25
5.7 Vervanging leerkrachten ... 25
Hoofdstuk 6: Kwaliteitszorg ... 26
6.1 Leerlingvolgsysteem ... 26
6.2 Volgen van de kleuters ... 26
6.3 Toetsen ... 27
6.4 Getuigschriften ... 27
6.5 Vergaderingen en studiedagen ... 27
Hoofdstuk 7: Extra zorg voor leerlingen ... 28
7.1 Kinderbesprekingen ... 28
7.2 Samenwerkingsverband SPOW ... 28

7.3 Basisondersteuning 29
7.4 Ondersteuningsroute 29
7.5 Grenzen van de ondersteuning 33
Hoofdstuk 8: Ouderparticipatie 34
8.1 Samen opvoeden 34
8.2 Klassenouders 34
8.3 Talenten van ouders 35
8.4 Medezeggenschapsraad (MR) 35
8.5 Ouderinitiatieven 35
8.6 Vrijwillige ouderbijdrage 35
Hoofdstuk 9: Praktische zaken 36
9.1 Aannamebeleid 36
9.2 Schooltijden 36
9.3 Onderwijstijd 36
9.4 Eerste en laatste schooldag 37
9.5 Te laat komen 37
9.6 Ziek melden 37
9.7 Bezoek aan (tand)artsen tijdens schooltijden 37
9.8 Verlof 37
9.9 Schoolbenodigdheden 38
9.10 Eetmomenten 38
9.11 Verantwoordelijkheid schoolplein 38
9.12 Ouderavonden en oudergesprekken 38
9.13 Verjaardagen 38
9.14 Luizen 39
9.15 Vertrouwenspersoon extern 39
9.16 Vertrouwenspersoon intern 39
9.17 Contactpersoon 39
9.18 Klachtenregeling 39
9.19 Maatregelen bij overtreding gedragsregels door leerlingen 39
9.20 Ontoelaatbaar gedrag 40
9.21 Communicatie 40
9.22 Contact met de klassenleerkracht 40
9.23 Mail 40
9.24 Privacy protocol 41

9.25 Informatie gescheiden ouders..... 41
9.26 BSO en kinderopvang..... 42
9.27 Het team 2026-2027 42

Een woord vooraf

In de schoolgids van De Ondernemende School Westland willen wij u meenemen in onze visie op onderwijs en kinderen. Tevens is het de bedoeling om u te informeren over de gang van zaken op school, dus de dingen die u en uw kind direct en dagelijks aangaan. Ook laten we u hierin kennismaken met de schoolorganisatie en geven zicht op processen, structuren en bevoegdheden binnen onze school.

De bron van onze school ligt in het gedachtegoed van Rudolf Steiner (1861-1925). Hij begeleidde in 1919 de oprichting van de eerste Waldorfschool in Stuttgart, Duitsland. Deze scholen zijn in Nederland bekend onder de naam 'Vrijeschool', wij grijpen echter terug op de oorspronkelijke naam en hebben het over een Waldorfschool en Waldorfpedagogiek.

Rudolf Steiners voordrachten over het antroposofische mensbeeld en zijn pedagogische en didactische aanwijzingen vormen de belangrijkste inspiratiebron voor ons onderwijs. Steiner formuleerde zijn aanwijzingen vrij algemeen en spoorde leraren aan deze voor hun eigen situatie, met hun eigen leerlingen, op dat moment vorm te geven. Ondanks deze gegeven vrijheid en verantwoordelijkheid is er een duidelijk geraamte ontstaan: het Waldorfleerplan. Er bestaat voor alle vakken een doorlopende leerlijn, ook voor de kunstzinnige vakken en bewegingsvakken. Deze vormen een leidraad door de leerjaren heen, waarin de leerkracht op zijn eigen vaardigheden, interesses, mens- en wereldbeeld teruggrijpt om kinderen enthousiast te maken voor het leren en daarmee voor de wereld om zich heen. Zodat ze vol vreugde, vertrouwen en daadkracht in de maatschappij en in de wereld kunnen stappen.

We spreken op onze school van (kleuter)klassen i.p.v. groepen.

Overal waar u in deze gids ouder leest, is ook verzorger bedoeld.

We wensen u inspirerend en verhelderend leesplezier.

Namens het gehele team van DOSW,

Warme groet,

Martine de Bruijn
(Dagelijkse leiding)

Hoofdstuk 1: Welkom op DOSW

1.1 Ontstaansgeschiedenis

DOSW hoort bij de tweede lichting scholen die via de wet ‘Meer ruimte voor nieuwe scholen’ gesticht is. De twee initiatiefnemers hebben sinds medio 2022 intensief samengewerkt om het schoolconcept te ontwikkelen. In de aanloop naar de start van de school hebben zich steeds meer mensen vanuit hun eigen expertise aan het initiatief verbonden.

1.2 Schoolnaam

De Ondernemende School Westland dankt haar naam aan de intensieve samenwerking tijdens het eerste ontwikkeljaar met de Coöperatie van Ondernemende Scholen (CVO). CVO wil werkelijk gezondmakend onderwijs voor kinderen van deze tijd helpen realiseren en helpt initiatiefnemers hun eigen Ondernemende School te ontwikkelen. Het oprichten van een nieuwe school vraagt om ondernemerschap in de breedste zin van het woord. Vanuit eigen initiatieven op een ondernemende manier de wereld vernieuwen. Dat willen we graag meegeven aan de kinderen. Het is ons streven kinderen zo in hun ontwikkeling waar te nemen en te begeleiden, dat talenten die in hen aanwezig zijn zo optimaal tot ontwikkeling worden gebracht. De kinderen een zo rijk mogelijke (op)voeding geven, zodat zij als volwassene verantwoordelijk en op eigen wijze ondernemend hun levensweg kunnen vormgeven, in verbinding met anderen en de wereld om hen heen. Zo verwerven zij zich het vermogen om vanuit hun eigen initiatieven op een ondernemende manier de wereld te vernieuwen.

1.3 Gebouw en ligging

Als startende school hebben we in het voorjaar van 2024 van de gemeente een locatie toegewezen gekregen. Het gebouw aan Van Haemstedestraat 28 beschikt over acht klaslokalen, een groot speellokaal, een aula en diverse ruimtes voor leerkrachten en overige medewerkers. Op dit moment hebben we vier lokalen, het speellokaal, de aula en drie medewerkersruimten in gebruik. De overige lokalen en ruimtes worden nog niet gebruikt. Naarmate DOSW groeit zullen we deze lokalen en ruimtes in gebruik gaan nemen.

De school heeft met hulp van ouders en vrijwilligers een grondige ‘facelift’ gekregen, zodat de school binnen en buiten een warme en natuurlijke uitstraling heeft gekregen. Er is voldoende speelruimte rondom school, we hebben twee speelpleinen tot onze beschikking die we ook met hulp van ouders en vrijwilligers hebben omgetoverd tot een avontuurlijk en groen speelplein.

De locatie bevindt zich op een steenworp afstand van park De Lierhout, wat voor ons een groot voordeel is omdat we zo de verbinding met de natuur kunnen leggen. Ook de schaatsbaan, sportvelden en sporthal bevinden zich op loopafstand.

1.4 Leerlingen

De Ondernemende School Westland is per 1 augustus 2025 van start gegaan. We zijn gestart met een kleuterklas en een combinatieklas 1-2 (groep 3-4). Inmiddels hebben we twee kleuterklassen, een klas 1 (groep 3) en een combinatieklas 2-3 (groep 4-5). We zullen met een leerjaar per schooljaar groeien tot we een volgroeide school t/m klas 6 (groep 8) zijn.

We gaan ervan uit dat elk kind het recht heeft om optimaal begeleid en ondersteund te worden op zijn leer- en ontwikkelingsweg. We constateren tevens dat een ‘gebruikelijke’ ontwikkeling van veel kinderen in de afgelopen jaren steeds minder vanzelfsprekend geworden is. In een snel veranderende samenleving, waarin kinderen opgroeien met uiteenlopende invloeden zoals technologie, diverse thuissituaties en een overvloed aan prikkels, zien we een grotere variatie in hun behoeften en gedrag. Vormen van hoogsensitiviteit, hoogbegaafdheid en hyperactiviteit komen steeds vaker voor en vragen om een afgestemde en zorgvuldige benadering in elke klas. Bewust kiezen we ervoor om onze klassen overzichtelijk te houden. De mogelijkheid om ieder kind goed te kunnen waarnemen en recht te doen aan zijn individuele ontwikkelingsbehoefte achten we bij grotere groepen als moeilijk realiseerbaar. Echter zijn ook duidelijk kleinere klassen niet automatisch wenselijk i.v.m. het sociale oefenveld en een gezonde groepsdynamiek.

1.5 Visie

Bij ons staat elk kind centraal als een uniek individu met een eigen weg en opgave. In plaats van ons af te vragen wat een kind moet weten om in de bestaande sociale orde te passen, kijken we naar wat er in het kind aanwezig is en hoe dat ontwikkeld kan worden. De Waldorfpedagogiek is de basis voor ons onderwijs.

Naast het behalen van kwalitatieve einddoelen, gesteld door de overheid, bieden we extra waarden die van belang zijn om je blijvend te willen en kunnen ontwikkelen. Dit doen we door ieder kind vanuit vrijheid, middels het ontsteken van een vuur in plaats van het vullen van een vat, aan te spreken in denken, voelen en willen. In de praktijk zien we dat het kind vanuit gewoonte meedoet als de leerkracht dit voorleeft en vanuit eigen kracht de lesstof aanbiedt.

Kinderen leren in harmonie te leven, verbonden met zichzelf, de natuur, de leergemeenschap en de maatschappij. We geloven dat kinderen zich het beste ontwikkelen met een rijk aanbod en voldoende tijd. Stimulering van het hele wezen van een kind, op het juiste moment en met een compleet aanbod, zorgt ervoor dat een kind het beste uit zichzelf kan halen. Vakken als schilderen, boetseren, zingen en bewegen zijn net zo belangrijk als rekenen, schrijven en lezen. We zorgen ervoor dat ons lesaanbod in evenwicht is, in het ritme van in- en uitademen. Bij de inademing neem je kennis tot je en bij de uitademing, verwerk je het. Kinderen die in hun volledigheid aangesproken worden; zijn in balans, zijn tevreden met zichzelf en presteren op cognitief gebied beter.

De rol van de leerkracht is om het kind coachend te begeleiden in zijn proces. Concrete doelen worden gesteld, maar de manier om deze te bereiken is afgestemd op het individuele kind. Kinderen worden gestimuleerd om zelf te onderzoeken, te ontdekken en zo te leren.

Hoofdstuk 2: Pedagogische onderwijskundige vormgeving

2.1 Pedagogische missie

Het is onze missie een omgeving te creëren waar kinderen de gelegenheid wordt geboden zich te ontwikkelen tot gelukkige en zelfbewuste mensen, waarbij ze in hun gehele menszijn (hoofd, hart en handen) worden aangesproken en onderwezen. Zij kunnen zo in vrijheid, vanuit intrinsieke motivatie hun eigen talenten en capaciteiten ontwikkelen.

Door dit holistische aanbod wordt het kind zich bewust van zijn eigen unieke weg. Wie ben ik, wat kan ik en wat heb ik te doen in deze wereld? Om daarmee op een positieve wijze bij te dragen aan een gezonde toekomst voor zichzelf en de wereld.

Ouders en leerkrachten spelen een cruciale rol bij de ontwikkeling van het kind en de school. We vormen een levendige leergemeenschap, waarin ieder individu met eigen vaardigheden, capaciteiten en behoeftes geaccepteerd en gewaardeerd wordt. Iedereen doet mee en staat om het kind heen.

"Als de mens van zichzelf ten diepste weet, wie die is, wat die kan en wat die wil, dan is een stevige basis voor de toekomst gelegd."

2.2 Uitgangspunten van ons onderwijs

Onze Waldorfschool staat open voor alle kinderen; ongeacht hun godsdienst, afkomst of het inkomen van hun ouders. De holistische onderwijsmethoden en de leerinhouden zijn afgestemd op de ontwikkelingsstadia van de kinderen en jongeren. Waldorfscholen zijn geen wereldbeschouwelijke scholen: zij dienen geen politiek, economisch of confessionele belangen. De kinderen mogen juist leren om zonder vooroordelen en geïnteresseerd naar de wereld te kijken.

We vormen een levendige leergemeenschap waarin samen leren de norm is. Kinderen, ouders, leerkrachten en alle betrokkenen worden aangemoedigd om initiatief te nemen en samen te werken aan de ontwikkeling van de school en het onderwijs. Samen streven we naar menselijke verbinding, gelijkwaardigheid en begrip voor ieders unieke levenspad. Met een onderzoekende houding en een diepe waardering voor ieders bijdrage, creëren we een omgeving waarin iedereen kan gedijen en echt kan bloeien.

Onze coachende benadering stelt kinderen in staat om hun ondernemende kracht van binnenuit te ontdekken. Door spelend te leren en bewegend te ontdekken, ontstaat er een gezond, intrinsiek verlangen om te leren. Hierdoor leggen we een sterke basis voor een leven lang leren. In een klimaat van openheid en bewustzijn, moedigen we kinderen aan om te groeien en te bloeien, wetende dat fouten maken een essentieel onderdeel is van hun ontwikkeling.

Ons onderwijs is meer dan kennisoverdracht; het is een reis van ontdekking en persoonlijke groei. In ons dagelijks functioneren laten wij ons leiden door onze kernwaarden:

- Samen leren | sociale basis
- Ondernemerschap | coachend begeleiden
- Balans | gezondmakend onderwijs
- Bewegen | spelend & bewegend leren
- Bewustzijn | openheid

- Mens-zijn | ontwikkelen

2.3 Juist in deze tijd: het hele kind aanspreken

Onze wereld verandert in een hoog tempo. Kinderen die nu op de basisschool beginnen worden op een volwassen leven voorbereid, waarvan we de omstandigheden eigenlijk alleen maar kunnen vermoeden. Ook leven we steeds minder in een wereld waarin slechts één antwoord het juiste is.

Basisvaardigheden als lezen, schrijven en rekenen zijn essentieel, maar onze tijd vraagt om veel meer.

Naast cognitieve kennis zijn sociale vaardigheden zoals respect en vertrouwen voor en in jezelf en anderen van groot belang. Creatieve vakken dragen sterk bij aan de vrijheid in het denken en daarmee aan een vooroordeel vrije ontmoeting met de wereld en de medemens. Dat is een waardevolle competentie in een maatschappij die snel en continue verandert en complexer wordt.

Door veel te bewegen maken de kinderen zich hun lichaam eigen en kunnen het steeds beter gebruiken, zowel de grove als de fijne motoriek. Leren in beweging is gezond, geeft meer plezier en leidt tot snellere en betere opname van de leerstof. We leren met handen, hart en hoofd, oftewel we oefenen met de kinderen het willen, het voelen en het denken – in deze volgorde.

Wij zijn ervan overtuigd dat jonge mensen zich het beste kunnen ontwikkelen, als ze daarvoor een rijk aanbod en voldoende tijd krijgen. Een bloem groeit ook niet harder als we eraan trekken, maar volgt haar eigen ritme en dat gunnen we ook uw kind. Wij hebben groot vertrouwen in de natuurlijke ontwikkeling van kinderen. Door een breed onderwijsaanbod, waarin kinderen worden uitgenodigd om spelend en kunstzinnig de leerstof te ontdekken, ontstaat er een gezond, intrinsiek verlangen om te leren. Het is aan ons leerkrachten om deze honger naar het leren waar te nemen en te voeden op een manier die aansluit op de belevingswereld van het kind.

2.4 Verbinding en diversiteit

In principe begeleidt een klassenleerkracht de leerlingen vanaf klas 1 t/m klas 3 en/of vanaf klas 4 t/m 6. Zo kent de leerkracht de leerling door en door, hij volgt diens ontwikkeling gedurende een lange tijd en kan een kind zo op de best mogelijke manier begeleiden. De verbinding met de enkele leerling en met de klas als geheel kan zo heel sterk worden. Hetzelfde geldt voor de relatie met ouders.

De leerkrachten geven les vanuit hun diepe verbinding met de leerstof. De klassenleerkracht verzorgt het periodeonderwijs, de oefenuren en de jaarfeesten met de klas. De diversiteit aan vakleerkrachten zorgt ervoor dat de kinderen zich aan verschillende voorbeelden kunnen ontwikkelen. De eigenheid van elke leerkracht wordt door deze diversiteit opgevangen.

Iedereen uit het team heeft natuurlijke talenten, interesses of een bijzondere capaciteit en neemt zo bepaalde vakgebieden voor zijn rekening. Zo maken we optimaal gebruik van de kwaliteiten, kennis en interesses van ieder mens: een leerkracht wiens moedertaal Engels is, zal uiteraard het vak Engels verzorgen. Iemand met veel ervaring in en affiniteit met handwerken, verzorgt de handwerklessen. Waar nodig werken we met vakleerkrachten

die geen eigen klas hebben. Te denken valt hierbij aan bewegingsonderwijs en muziek, maar het liefste integreren we klassenleerkrachten als vakleerkrachten in het lesrooster. We verwachten dat dit concept op een meervoudige wijze de onderwijskwaliteit ten goede komt.

In klas 1 zal de klassenleerkracht, nog veel aanwezig zijn, de weg naar meer zelfstandigheid gaan we bedachtzaam en geleidelijk.

Hoofdstuk 3: Ons onderwijs in de praktijk

3.1 Kleuteren op DOSW

Kleuters leren vanuit de nabootsing en de ervaringen die zij in het spelen opdoen. Zij zijn sterk ontvankelijk en afhankelijk van de sfeer om hen heen. Daarom zijn de kleuterklassen in een huiselijk sfeer ingericht, wat de jonge kinderen een gevoel van geborgenheid geeft. In deze veilig omgeving komen de kinderen tot spel. De kleuter gedijt op een vast dag- en weekindeling en op het ritme van de seizoenen. Het vieren van de jaarfeesten is een belangrijk element in de kleuterklas. De weken ervoor en erna staan in het teken van deze ijkpunten en worden intensief beleefd door de kinderen. Ons speelgoed is van natuurlijke materialen wat de zintuiglijke beleving aan 'echte dingen' stimuleert.

In de kleuterklas werken we met heterogene groepen; kinderen van vier, vijf en zes jaar spelen en leren samen. Zo neemt ieder kind gedurende zijn kleutertijd de positie van jongste, middelste en oudste in. De jongere kinderen kunnen zich aan de ouderen oriënteren, oudere kinderen zorgen voor de jongsten. Zo opent zich als vanzelf een sociaal oefenveld. Gedurende de hele kleutertijd blijven de leerlingen bij dezelfde kleuterleerkracht. Dit zorgt voor vertrouwen en veiligheid, de kleuterklas wordt als het ware een tweede thuis. Voor de leerkracht betekent dit dat ze de kinderen door en door kent en optimaal kan ingaan op de individuele ontwikkelingsbehoeftes.

De opbouw van een lesdag op onze school is qua structuur iedere dag hetzelfde. Dit geeft de kinderen rust, veiligheid en vertrouwen. We adviseren om de jongste kleuters op woensdag een rustdag te gunnen. Zo blijft de week in balans en krijgt de jonge kleuter voldoende rust.

3.1.1 Thema's en vertelstof

Het volgen van de seizoenen en het vieren van de jaarfeesten zijn de thema's in de kleuterklas. Hierbij wordt passende vertelstof gezocht. Het kind verbindt zich vanuit zijn fantasie met de vertelstof. De verhalen worden meerdere keren herhaald, waardoor het kan verinnerlijken. Veelal worden eenvoudige sprookjes verteld die zijn geschreven door de gebroeders Grimm. Tevens worden er bakersprookjes verteld die rijk zijn aan herhalingen en af en toe wordt er een mooi prentenboek aangeboden.

3.1.2 Het ochtendspel

Het dagelijkse ochtendspel in de kring oriënteert zich op de seizoenen en de jaarfeesten. De kleuterleerkracht ontwerpt deze ochtendspelen zelf en voegt een reeks bewegingsspelen, (tel)versjes op rijm, handgebarenspelen, liederen en kringspelen samen tot een betekenisvol geheel. De grove en fijne motoriek krijgen aandacht, evenals de oriëntatie in de ruimte. De dagen van de week (soms in vreemde talen) en het tellen worden zo spelenderwijs geoefend. Het ochtendspel kenmerkt zich door afwisseling van rust en beweging, ontmoeting en verstilling. Er wordt impliciet gewerkt aan de taal-en rekenvoorwaarden als voorbereiding op de eerste klas.

3.1.3 Het vrije spel

Tijdens het vrije spel ontwikkelt de kleuter zijn motoriek, fantasie en denkvermogen. Creativiteit, activiteit, ontmoeting en ontspanning zijn kenmerken van het vrije spel. We houden het aangeboden speelgoed simpel, dit stimuleert de fantasie van het jonge kind.

Het speelgoed in de kleuterklas is ‘multifunctioneel’ en ‘onaf’, een houten blokje kan vandaag een auto zijn, morgen een broodje en overmorgen onderdeel van een toren. De verschillende speelhoeken stimuleren het spel, met lappen en zandzakjes kan een hut of een kasteel, een garage of een tent gebouwd worden.

Door het vrij samen spelen wordt de sociale ontwikkeling gestimuleerd. Leerlingen leren delen, rekening houden met elkaar en opkomen voor zichzelf. Sommigen zijn eerder leiders, anderen eerder volgers; in de kleuterklas kunnen de kinderen verschillende rollen innemen en oefenen. Het vrije spel is een rijke bron aan observatiemogelijkheden voor de leerkracht. Hoe verlopen sociale contacten, hoe is de omgang met het materiaal, waar liggen de voorkeuren van een kind? Ook het opruimen en alles weer netjes op de juiste plek zetten is een vast onderdeel van een kleuterdag. Samen zorgen we voor een fijne omgeving.

3.1.4 Buitenspel

De kleuters spelen elke dag ruim een uur buiten op hun natuurlijk vormgegeven speelplein. Het buitenspelen zorgt ook voor ruime zintuigervaringen door klimmen en klauteren, spelen met zand en water. De kinderen beleven en doorleven hierbij de seizoenen: het ontluiken van de eerste knoppen in de lauwe lente, de warmte in de zomer, de nattigheid in de herfst en de kou in de winter. We gaan dan ook altijd naar buiten; weer of geen weer (behalve bij noodweer natuurlijk). Zorg dus voor laagjes kleding, goede regenkleding en laarzen. De leerkracht verzorgt samen met de kinderen het plein, er wordt geveegd en geharkt, onkruid gewied of plantjes verzorgd. Vanaf het voorjaar 2026 is er een voedselbosje op het kleuterplein gerealiseerd. Door de struiken met eetbare bessen kunnen de kinderen verschillende smaken proeven en geuren ruiken.

3.1.5 Het eetmoment

Het gezamenlijke eten is een moment van aandacht en ontspanning. Door het gezamenlijk spreken van een etensspreuk tonen we dankbaarheid en eerbied voor de voeding, die de aarde voor ons beschikbaar stelt en die andere mensen voor ons gemaakt hebben. De kinderen nemen dagelijks klaargemaakt fruit en/of rauwkost mee in een afgesloten bakje, voorzien van naam.

Het bereiden van maaltijden heeft ook een belangrijke plek in ons onderwijs. Voor jonge kinderen is voedsel belangrijk voor de opbouw van hun fysieke lichaam. We stimuleren een goed eetpatroon door de kinderen zoveel mogelijk mee te laten helpen met de bereiding ervan. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het bakken van broodjes, het roeren van de pap, het raspen van de kaas voor de macaroni of het smeren van het brood. Hierbij drinken we water.

Jaarfeesten zijn bijzondere en feestelijke momenten in het jaar. Op deze dagen eten we vaak iets extra’s wat passend is bij het feest en het seizoen, zoals: pannenkoeken, pepernoten, krentenbolletjes, of aardbeitjes. We drinken daarbij diksap.

3.1.6 Dagafsluiting

De dag wordt in de kleuterklas rustig afgesloten. Dit doen we graag met een lied of spreuk die ons iets moois meegeeft. De kinderen worden aan het einde van de dag door hun ouders in de klas opgehaald.

3.1.7 Betrokkenheid van ouders

Voor kinderen is het een vreugde om te merken dat ouders betrokken zijn bij “hun” klas/school. School maakt immers een groot deel van hun leven uit. Daarom worden er geregeld in de klas sing-ins georganiseerd, voorafgaand aan een feest. Hierbij zingen we met elkaar de liedjes en doen handgebaren versjes. Ook worden ouders gevraagd om te helpen voor, na of tijdens het vieren van de jaarfeesten. In het schooljaar is er ook andere hulp nodig: bak-ouders, veeg-ouders, naai-ouders, repareer-ouders, afwas-ouders en klassen-ouders! Aan ouders wordt t.z.t. gevraagd zich in te schrijven op de hulplijst.

3.1.8 De wekelijkse activiteiten

Net als elke dag een vaste structuur heeft, geldt dit ook voor de week. Dit geeft rust, veiligheid en vertrouwen en de mogelijkheid om voorpret te beleven. De kunstzinnige activiteiten nemen hierin een belangrijke plek in op DOSW. Schilderen, tekenen, boetseren met bijenwas, spel en beweging en euritmie hebben elk hun eigen dag op het weekrooster. Deze vakken stimuleren het gevoel voor kleur, vorm en beweging. Tijdens de les is er aandacht voor het oefenen van de fijne motoriek.

Oudste kleuters werken herhaaldelijk aan een projectwerkje. Veelal zijn dit hand- en/of handenarbeid werkjes. Deze tot een goed einde afmaken doet een beroep op de wilsontwikkeling van het kind. We kiezen voor handwerkjes die zinvol en nuttig zijn, zodat het kind zijn eigen handelen en zijn vaardigheid als betekenisvol ervaart.

3.2 Onderwijs in klas 1 t/m 6

De overgang naar de eerste klas wordt op onze school feestelijk vormgegeven. Immers wordt nu een kleuter een echt schoolkind.

Een klas is een sociaal organisme, samengesteld uit kinderen van dezelfde leeftijd, die allen hun eigen kwaliteiten, talenten, temperament en vermogens, maar ook ontwikkelingsvraagstukken mee de groep in brengen. Het dagelijks samenzijn vormt een prachtig oefenveld voor het latere functioneren binnen verschillende sociale contexten in de maatschappij.

Iedere lesdag ziet er hetzelfde uit wat betreft de structuur. Dit geeft de kinderen rust, veiligheid en vertrouwen.

3.2.1 Periodeonderwijs

Elke ochtend beginnen we door de kinderen ter begroeting een hand te geven. Dit is een belangrijk moment van contact maken, verbinding leggen en even te voelen ‘hoe de pet erbij staat’. Vervolgens starten we in de klas gezamenlijk met een dagstart en besteden daarmee aandacht aan de groepsvorming. Deze dagstart bevat meestal bewegingsoefeningen, stimulans van de zintuigen en/of zingen.

Aansluitend krijgen de kinderen periodeonderwijs, wat betekent dat we gedurende een periode van twee tot vier weken bezig zijn met een bepaald thema van een bepaald domein. Periodeonderwijs wordt elke ochtend gegeven, bijna twee uur lang. Daarin is er ruimte om een onderwerp van alle kanten te belichten, te beleven, te begrijpen en (wel of niet in groepsverband) te verwerken. Opdrachten worden in een zogenaamd periodeschrift verwerkt en gedocumenteerd. Sommige periodes komen meerdere keren per jaar voor, andere maar een keer.

Afhankelijk van de klas kent het Waldorfschool curriculum de volgende periodes en thema's:

Klas	Periodeonderwijs	Vertelstof thema
Klas 1	Taal, rekenen, heemkunde*, toneel**	Sprookjes van Grimm
Klas 2	Taal, rekenen, heemkunde, toneel	Fabels en legenden
Klas 3	Taal, rekenen, ambachten***, toneel	Verhalen uit het Oude Testament
Klas 4	Taal, rekenen, aardrijkskunde, dierkunde****, boerderij*****, toneel	Oude Noord-Europese en IJslandse mythologie verhalen uit de Edda
Klas 5	Taal, rekenen, plantkunde****, economische aardrijkskunde, geschiedenis, toneel	Verhalen uit India, Perzië, Egypte en Griekenland
Klas 6	Taal, rekenen, meetkunde, aardrijkskunde, geologie, natuurkunde, geschiedenis, toneel	Romeinse klassiekers, de vroege middeleeuwen, de Islam en het Christendom

* Heemkunde is het bezig zijn met de omgeving, de seizoenen, de natuur. ** Elke klas werkt een toneelstuk uit, dat voor de andere leerlingen en ouders opgevoerd wordt. *** De ambachtsperiode is een speciale periode binnen de heemkunde. **** Dier- en plantkunde zijn andere benamingen voor biologie.

3.2.2 Oefenuren (taal/rekenen)

In de oefentijd wordt aandacht besteedt aan taal en/of rekenen. Afhankelijk van het onderwerp van de Periode (taal, rekenen, heemkunde etc.) worden meer of minder oefenuren besteed aan taal en rekenen. Een voorbeeld hiervan is dat de leerlingen in de periode dierkunde, voor zeker twee derde van de tijd bezig zijn met taal. De leerkracht vertelt een mooi verhaal over een dier en de leerlingen moeten uit het verhaal de informatie halen die zij nodig hebben om in hun periodeschrift (foutloos) het op te schrijven. Het accent ligt in de oefentijd dan meer op rekenen.

3.2.3 Vaklessen

Na het periodeonderwijs worden na de eerste pauze vanaf klas 1 de volgende vaklessen gegeven:

- (vorm)tekenen/schilderen
- vreemde talen (Engels)
- muziek (zang en instrumentaal)
- handwerken
- handvaardigheid
- gym
- euritmie (bewegingskunst)

Vanaf klas 4 komt erbij:

- topografie (in combinatie met de periode aardrijkskunde)
- begrijpend lezen

Vanaf klas 5 komt erbij:

- tuinbouw/koken

- filosofie/levenskunst

De vaklessen muziek, handwerken, gym en euritmie worden door een in dit vak opgeleide docent verzorgd.

3.2.4 Vertelstof

Vrijwel dagelijks wordt aan de leerlingen nieuwe leerstof vanuit een verhaal (gesproken beeld) aangeboden. Via de beelden en verhalen worden de leerlingen in staat gesteld om het eigen gevoelsleven te verkennen en te ontwikkelen. Ook kunnen ze zich inleven in andere tijden, personen en situaties, waardoor een brede cultuuroverdracht plaats vindt. Door de verhalen bij de leeftijdsfasen van de kinderen te laten aansluiten, herkennen zij elementen die als spiegel dienen en zo hun ontwikkeling ondersteunen. Om die reden vindt DOSW de vertelstof ook ontwikkelstof. Naast deze ondersteuning zorgen de rijke beelden uit de vertelstof voor genieten, plezier, herkenbaarheid, (ont)spanning en het stimuleren van de fantasie. De verhalen zijn als voedsel voor de ziel.

Iedere klas heeft een eigen vertelstof thema:

- In klas 1 worden ook sprookjes verteld, maar met een accent op moed, doorzettingsvermogen en vertrouwen. De sprookjes in klas 1 worden mede gebruikt voor het aanleren van nieuw te leren letters.
- In klas 2 bestaat de vertelstof uit fabels en legenden. Een belangrijke leidraad is bijvoorbeeld het levensverhaal van Franciscus. Hierin staat de medemenselijkheid, de liefde en het offer centraal. In de fabel komen de karaktertrekken als egoïsme, sluwheid, lef, angst, bescheidenheid en onzekerheid tot uiting.
- In klas 3 worden verhalen uit het Oude Testament verteld.
- In klas 4 staan de oude Noord-Europese en IJslandse verhalen uit de Edda centraal; verhalen van de strijd tussen de goden- en reuzenwereld. Dit zijn verhalen van het leven zelf, over list en bedrog, van moed en strijd.
- In klas 5 worden verhalen verteld uit India, Perzië (Mesopotamië), Egypte en Griekenland.
- In klas 6 worden de Romeinse klassiekers behandeld, de vroege Middeleeuwen, de Islam en het Christendom.

De vertelstof stelt steeds meer de mens centraal, hij neemt verantwoordelijkheid voor zijn eigen daden. De kinderen maken zo kennis met de oorsprong van onze huidige democratie en rechtspraak.

3.2.5 Kerndoelen

Als bekostigde school hebben we de verplichting om aan de door de overheid vastgestelde kerndoelen te voldoen. In ons onderwijsaanbod houden we hier rekening mee. Dit doen we zonder gebruik te maken van methodes. Vanaf klas 1 zijn er twee keer per jaar toetsmomenten voor taal en rekenen. De toetsen interpreteren we procesmatig: wat lukt er en wat moet nog geoefend worden betreft taal en rekenen.

De Waldorfpedagogiek beoogt een holistische benadering van het kind om het de mogelijkheid tot een brede ontwikkeling te bieden. Volgens de psycholoog Howard Gardner beschikken mensen over verschillende intelligenties (waarbij meestal een

intelligentie dominant is), wat goed aansluit bij de blik op het kind vanuit de Waldorfpedagogiek.

"Het gaat er niet om hoe intelligent je bent, maar om hoe je intelligent bent".

Door aan alle leerlingen een divers pakket aan activiteiten aan te bieden, kunnen kinderen hun affiniteiten ontdekken en vaardigheden oefenen. Daarbij is het in onze ogen bijzonder belangrijk om cognitieve vakken als rekenen en taal gelijkwaardig naast bewegings- en kunstvakken te zetten. We zijn ons echter ervan bewust dat de cognitieve vakken het entreekaartje voor het vervolgonderwijs zijn, niet hoe goed een kind kan schilderen of hoe goed het touw kan springen. Daarom lichten we hieronder kort toe, hoe we taal, rekenen en vreemde talen op DOSW aanbieden en wat de verschillende andere vaklessen inhouden.

3.2.6 Taal

De Nederlandse taal – in mondelinge en schriftelijke vorm en in de vorm van taalbeschouwing – komt veelvoudig aan bod in bijna alle periodes en tevens in de vaklessen. De strategieën voor taalkundige principes en spellingsregels krijgen extra aandacht binnen de taalperiodes. Het verwoorden van eigen gedachtes en meningen wordt bewust door de leerkracht gestimuleerd door bijvoorbeeld regelmatig klassengesprekken te voeren. Het werk uit de kunstzinnige lessen beschouwen we met de leerlingen door middel van een reflecterend gesprek, waarin de kinderen door taal expressie geven aan hun waarnemingen. Maar ook tijdens een periode aardrijkskunde, dier- of plantkunde speelt taal in schriftelijke en mondelinge vorm een grote rol. Veelal formuleren de leerlingen in de hogere klassen de verworven lesstof in een eigen tekst in hun periodeschrift.

Een leesbaar handschrift en de verzorging van het werk worden in alle periodes geoefend. Het dagelijkse vertellen en/of voorlezen door de leerkracht bevordert de passieve en actieve woordenschat al vanaf zeer jonge (kleuter)leeftijd. Regelmatig is er ruimte om zelf lezend in een verhaal te duiken. Enkele keren per week hebben de kinderen de gelegenheid om de aangeboden lesstof tijdens een oefenuur te oefenen en te automatiseren.

3.2.7 Wiskunde en rekenen

Ons rekenonderwijs is doordrongen van beweging (bijvoorbeeld bij het aanleren van de tafels), praktische oefeningen en begrijpen door beleven. Door het verdiepende karakter van het periodeonderwijs en het daarmee verbonden zelf onderzoeken, wordt wiskunde en rekenen in de praktijk gebracht, krijgt betekenis en wordt door de leerlingen als nuttig (niet alleen noodzakelijk) ervaren. Rekenen is daardoor geen toepassen van trucjes, maar is beleefd en doorleefd en daarom werkelijk begrepen. Enkele keren per week hebben de kinderen de gelegenheid om de aangeboden lesstof tijdens een oefenuur te oefenen en te automatiseren.

3.2.8 Vormtekenen

Vormtekenen is tekenen vanuit de beweging. De tekeningen worden gemaakt zonder liniaal, passer of andere hulpmiddelen. Leerlingen werken met de vrije hand en zetten de vorm vloeiend (liefst zonder onderbreking) op papier. Het is een vak dat concentratie en doorzettingsvermogen vraagt en heeft eerder een ambachtelijke dan een kunstzinnige kwaliteit. In de lagere klassen dient het als motorische oefening ter ondersteuning van het

schrijven. Later verfijnen de tekeningen steeds meer. In de hogere klassen wordt dan de ontwikkeling van de geometrie aangesproken: ruimtelijke oriëntatie, vlakverdeling en verhoudingen. In klas 6 mogen de leerlingen dan met passer en liniaal het meetkundige tekenen ontdekken.

Studies van Manfred Spitzer, neurowetenschapper en psychiater, tonen een verband aan tussen motorische vaardigheden, bewegingsprocessen en gezichtsvermogen. Onderzoek toont aan dat de onderlinge verbondenheid van de twee hersengebieden die verantwoordelijk zijn voor het gezichtsvermogen en de motoriek een beslissende invloed heeft op de snelheid van het denken.

3.2.9 Schilderen

In klas 1 en 2 krijgen de leerlingen de ruimte om de kwaliteiten van primaire en secundaire kleuren actief en spelenderwijs te ervaren. Deze ervaring is, naast het plezier van het schilderen, vooral een innerlijk waarnemingsproces. Om zich te concentreren op de kwaliteiten van de kleuren, wordt er niet figuratief geschilderd. Het thema van het schilderij wordt daarom gegeven in kleurverhalen, vaak gerelateerd aan de vertelstof. Later leren de kinderen steeds meer verfijnd te schilderen, schilderen ze steeds meer figuratief, maar de kleurstemmingen blijven de hele schooltijd van belangrijke invloed bij het schilderen. Schilderen en tekenen wordt ook gebruikt als kunstzinnige verwerking tijdens het periodeonderwijs.

3.2.10 Vreemde talen

Op DOSW geven we vanaf klas 1 Engels, eerst in de vorm van liedjes, rijmpjes en spelletjes, wat de drempel voor het latere spreken verlaagt. Later besteden we aandacht aan het leren van woorden (woordenschat en spelling) en maken een begin met de grammatica. Waar mogelijk worden andere talen aangeboden middels het spelenderwijs aanleren van tellen, liedjes, versjes en verhalen vanaf de kleuterklassen. Het vreemdetalenonderwijs koppelen we thematisch aan de seizoenen en/of de actuele periode, omdat het leren daardoor zin- en betekenisvol wordt.

3.2.11 Muziek

Binnen het Waldorfonderwijs neemt muziek een zeer belangrijke plek in. Muziek maken en zingen doet een beroep op het auditieve en creatieve vermogen van een kind. Diverse gebieden in de hersenen worden geprikkeld, ontwikkeld en gestimuleerd door dagelijks met muziek en zang bezig te zijn. Hiermee wordt een belangrijke basis gelegd voor het uiteindelijke cognitieve leren. Goed kunnen luisteren (auditieve ontwikkeling) is een voorwaarde voor cognitief leren.

Binnen ons muziekonderwijs gaat het om meer dan alleen liedjes zingen en muziek maken. Wij willen het kind in zijn geheel aanspreken – in hoofd, hart en handen – zodat het niet alleen door de muziek leert denken, maar ook zijn unieke gevoelsleven leert kennen en tot uitvoering komt (d.m.v. zang en het bespelen van een instrument) van de muziek. Wij willen de kinderen hierin zo divers mogelijk onderwijzen door ze met verschillende muziekinstrumenten en zangstijlen vertrouwd te laten worden.

3.2.12 Handwerken

Voor de vakles handwerken bestaat een leerlijn met een logische opbouw van diverse handwerktechnieken. In de eerste drie klassen ligt de nadruk op ontstaanstechnieken: dit kan zijn het breien, het haken, het weven en/of het naaien. In klas 4 komt daar een versiertechniek bij: het borduren. In de klassen 5 en 6 krijgen de leerlingen ruimte voor het maken van eigen ontwerpen en worden eerder geleerde handwerkentechnieken in een werkstuk toegepast.

3.2.13 Handvaardigheid – tussen kunst en ambacht

Tijdens de handvaardigheidslessen maken de leerlingen kennis met verschillende materialen en de mogelijkheid tot hun bewerking. Te denken valt aan papier, speksteen, hout, klei maar ook aan combinaties ervan. Er is ruimte om verschillende technieken uit te proberen.

3.2.14 Spel en beweging/gym

In de kleuterklas krijgen de kinderen spel en beweging (gym voor het jonge kind) van hun eigen leerkracht in de speelzaal van de school. Naast het bewegen en beheersen van het lichaam, bijvoorbeeld bij het balanceren of gooien en vangen, stimuleren de gekozen spelvormen ook de sociaal-emotionele ontwikkeling. Vanaf klas 1 krijgen de kinderen gym buiten de school in sporthal Vreeloo.

3.2.15 Euritmie

Euritmie is een kunstvorm die bij de start van de eerste Waldorfschool in het curriculum is opgenomen en uitsluitend op Waldorfscholen onderwezen wordt. Hierbij worden gesproken tekst en muziek zichtbaar gemaakt door gebaren en bewegingen. Euritmie heeft een vitaliserende werking op de mens en wordt ook als therapievorm ingezet. Het lesprogramma van euritmie sluit aan op het periodeonderwijs en ontwikkelingsfase van de kinderen. Teksten en muziek worden passend bij de betreffende leeftijdsfase gekozen.

3.2.16 Burgerschap en sociale integratie

DOSW herkent en beaamt de noodzaak van openheid, tolerantie en respect voor het anders zijn van de medemens. We wijzen daarom iedere vorm van discriminatie op basis van uiterlijk, geslacht, etnische of religieuze achtergrond, competenties of op welke grond dan ook af. Het ontwikkelen van respect voor en interesse in de ander is een levenslang oefenproces, waarvoor op school (en thuis) de eerste basis wordt gelegd. We willen in onze school zowel door onze manier van onze organisatievormgeving als ook door ons onderwijs vanaf het eerste leerjaar een actieve en investerende rol spelen bij het ontwikkelen van empathie voor en verbinding met de wereld om ons heen. Interesse in de ander, je in de ander kunnen verplaatsen, je met de ander kunnen identificeren zijn de sociale kernkwaliteiten om van binnenuit te leren begrijpen wie de andere mens is en wat hem tot zijn overtuigingen, keuzes en handelingen beweegt.

De Waldorfpedagogiek biedt hierin impliciet een rijke voedingsbodem door alle leerjaren heen. Naar haar aard en wezen stimuleert deze pedagogiek eerbied voor het zelf, de ander en de (natuurlijke) wereld om het kind heen. Al in de kleuterklas leren de kinderen door de voorbeeldfunctie van de leerkracht een respectvolle omgang, niet alleen met elkaar, maar ook met al het materiaal en het speelgoed op school. Er wordt veel aandacht besteed aan het verzorgen van de directe omgeving, mede door de kinderen zelf. Daardoor ontstaat

onder meer eerbied voor de handeling van de ander. Door rust en regelmaat krijgen al de jongste leerlingen gelegenheid om zichzelf en hun emoties goed waar te nemen. Dit vormt een voorwaarde voor het goed kunnen waarnemen van de anderen. We hebben een leerlijn burgerschap ontworpen door alle acht leerjaren heen, waarmee we doelgericht en zinvol aan boven beschreven kwaliteiten werken.

3.3 Een jaar op DOSW

3.3.1 Jaarfeesten

Het natuurlijke verloop van het jaar met de vier seizoenen vormt een rijke inspiratiebron voor ons onderwijs. De jaarfeesten zijn vaste anker- en hoogtepunten, door deze te vieren beleven we samen het ritme van het jaar en de seizoenen nog explicieter. Naast de verbindende werking die het samen vieren op een gemeenschap heeft, zitten ook hierin impliciet ontwikkelingsdoelen in verscholen. Sommige feesten vieren we samen met u als ouder, sommigen alleen binnen de school of sommigen zelfs alleen binnen de klas.

Op DOSW vieren we in beginsel feesten die afkomstig zijn vanuit de christelijke cultuur. Hier ligt immers voor de meesten van ons de culturele bron, waarin we opgegroeid zijn en die onze maatschappelijke waarden en normen mede vormt. In de hogere klassen kunnen binnen de geschiedenisperiodes feesten en tradities van andere culturen aangeboden worden. Afhankelijk van de leerlingenpopulatie in een klas willen we onderzoeken, welke feesten uit andere culturen een verrijking voor de leerlingen en leerkrachten kunnen vormen.

De feesten, die wij op DOSW vieren zijn:

- Michaelsfeest (29-09)
- Sint Maarten (11-11)
- Adventstijd (vier zondagen voorafgaand aan Kerstmis)
- Sinterklaas (05-12)
- Kerst (24-12)
- Driekoningen (06-01)
- Maria Lichtmis (02-02)
- Carnaval (variabel)
- Palmpasen (variabel)
- Pasen (variabel)
- Pinksteren (variabel)
- Sint Jansfeest (24-06)

Meer informatie over de achtergronden van de jaarfeesten gaan we komend schooljaar op onze website delen. Hoe de feesten in de praktijk vormgegeven worden, leest u op het moment van het jaar in de nieuwsbrief en/of klassenbrief.

3.3.2 Klassenpresentaties

Twee keer per jaar laten alle klassen vanaf klas 1 iets aan elkaar en aan ouders en belangstellenden zien, waaraan ze in de lessen gewerkt hebben. Dit kan een recitatie, een lied, een oefening o.i.d. zijn.

3.3.3 Klassenuitjes

Regelmatig gaan we met de klassen ook op pad om de aangeboden leerstof in het echte leven te concretiseren en te verdiepen. Te denken valt bijvoorbeeld aan een bezoek bij een imker in het kader van de bijenperiode of een uitstapje naar een glasblazer of timmerman in de ambachtenperiode. Ook bezoeken aan diverse musea zijn in de hogere klassen mogelijk.

3.3.4 Lentemarkt

Eén keer per jaar stellen we de school open voor iedereen die geïnteresseerd is in ons onderwijs en graag de sfeer wil komen proeven. Het openstellen van de school wordt ingebed in een lentemarkt.

Hoofdstuk 4: Onderwijsklimaat – zorg voor elkaar

4.1 Veiligheid

Kinderen hebben een veilige omgeving nodig om zich goed te kunnen ontwikkelen. Hetzelfde geldt echter ook voor volwassenen. Bovendien zijn de volwassenen op school het voorbeeld voor het opgroeiende kind, we hebben daarom ook extra oog voor de veiligheid binnen het team en de omgang met elkaar. De fysieke, psychische en sociale veiligheid van de kinderen is voortdurend in de aandacht van de leerkrachten, o.a. in de dagelijkse terugblik op de dag, maar ook in de kinderbespreking en tijdens de oudergesprekken. De laagdrempeligheid in het contact tussen ouders en leerkrachten moet ervoor zorgen dat ouders en leerkrachten wederzijds makkelijk en snel aanspreekbaar zijn op dit onderwerp indien nodig. Middels diverse (coöperatieve) werkvormen stimuleren we de ontwikkeling van sociaal-emotionele vaardigheden, het vermogen voor jezelf in te staan wordt hierbij net zo geoefend als het waarnemen van de behoeftes van de ander. Het werken aan de sociaal-emotionele ontwikkeling is op vele momenten in het onderwijs geïntegreerd. Blijkt hier extra interventie nodig, dan zullen we hier vroegtijdig op inzetten.

4.2 Algemene schoolregels

- We komen op tijd;
- We spreken medewerkers in de school en op het plein aan met juf of meester;
- We volgen aanwijzingen op van alle medewerkers, ook al is het niet de/je eigen leerkracht;
- We zijn op school om samen te leren, daarom doen we mee met alle leeractiviteiten;
- We gaan respectvol met elkaar om. We doen niemand pijn, ook niet met woorden. Iedereen hoort erbij;
- We hebben ook respect voor eigen en andermans eigendom;
- Samen houden we de school en de schoolomgeving netjes en opgeruimd;
- Wij houden in ons spreken en handelen rekening met elkaar.

4.3 Afspraken voor in school en op het plein

- We zorgen allemaal voor de planten, bomen en dieren;
- School en schoolplein zijn rookvrij;
- Het gebruik van alcohol en drugs is verboden;
- Het gebruik van een mobiele telefoon is niet toegestaan in school en op het schoolplein. Ook de volwassenen houden zich hieraan, tenzij het noodzakelijk is of het onderwijs ten goede komt;
- Honden zijn welkom op het plein, mits aangelijnd en onder controle van hun baasje;
- We lopen en spreken rustig in de gangen en gemeenschapsruimtes;
- In de klas of in de zaal dragen we geen hoofddeksel;
- We leggen het (spel)materiaal na het gebruik terug op de daarvoor bestemde plek;
- Zand blijft in de zandbak;
- We gooien niet met zand, aarde en speelmateriaal;
- Als we op de fiets komen, zetten we die in het fietsenrek op het openbare plein (naast het speellokaal en lopen we vervolgens naar het schoolplein. Dit geldt ook voor de volwassenen.

- In dringende situaties mag de schooltelefoon door leerlingen worden gebruikt als er toestemming is gegeven door de administratie of door de leerkracht (de telefoon wordt niet gebruikt voor het maken van speelafspraken);
- Het meenemen van een mobiele telefoon door leerlingen wordt afgeraden. In individuele gevallen kunnen hierover afspraken gemaakt worden met de klassenleerkracht. De telefoon wordt dan aan het begin van de schooldag door de leerkracht veilig opgeborgen. Aan het einde van de schooldag kan deze weer opgehaald worden.

4.4 Rookvrij

Binnen de school en op het plein mag uiteraard niet gerookt worden. Liefst ook niet direct in het zicht van de leerlingen buiten het plein. Daarnaast verzoeken we ouders om tijdens bijzondere activiteiten of jaarfeesten op school of een andere locatie deze regel ook na te leven. Hetzelfde geldt voor mobiele telefoons.

4.5 Bereikbaarheid en parkeren

De school is goed te bereiken met per fiets en auto. Komt u met de fiets dan wordt u verzocht om de fiets in het fietsenrek te plaatsen op het openbare plein (naast het speellokaal) en vervolgens naar het schoolplein te lopen.

Komt u met de auto dat kunt u parkeren op de daarvoor bestemde parkeerhavens om onveilige situaties voor (fietsende) kinderen te voorkomen. We adviseren om te parkeren langs de Van Alkemadestraat en de laatste meters naar school lopend af te leggen.

4.6 Veiligheidsbeleid

Op school is een veiligheidsdossier aanwezig waarin alle protocollen te vinden zijn, o.m. het anti-pestbeleid, het ontruimingsplan, BHV-plan, meldplicht bij seksueel misbruik in het onderwijs, een non-discriminatie code e.d.

4.7 Anti-pestbeleid

Als schoolgemeenschap dragen wij zorg voor de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen. Door consequent en preventief aandacht te besteden aan het ontwikkelen van sociale vaardigheden willen we het onderwerp pesten op onze school voorkomen. Hierbij is een voorbeeldhouding en een actieve houding een vereiste. DOSW beschikt over een anti-pestbeleid. Alle medewerkers in dienst van DOSW kennen en beamen het beleid. Het biedt houvast aan de hele organisatie; medewerkers, leerlingen en ouders/verzorgers. Het anti-pestbeleid kunt u opvragen bij de intern begeleider.

Hoofdstuk 5: College en organisatiestructuur

5.1 Een modern leerkrachtenzelfbestuur

De Ondernemende School Westland is als vereniging ingeschreven bij de Kamer van Koophandel. Lid van deze vereniging kan alleen diegene worden die een vast dienstverband met de vereniging heeft. Dit zijn over het algemeen de leerkrachten, maar ook de dagelijkse leiding, de administratief medewerker of de conciërge. Zoals gebruikelijk in een vereniging worden besluiten in de Algemene Ledenvergadering (ALV) genomen, het hoogste orgaan in de organisatie. Zo is in principe gewaarborgd dat de doeners op school ook de besluiten nemen. Dit vergroot niet alleen de autonomie, maar ook de betrokkenheid en het verantwoordelijkheidsgevoel bij de school.

De medewerkers van DOSW vormen samen de schoolorganisatie. De leerkrachten zijn zowel pedagogisch-didactisch als organisatorisch verantwoordelijk voor de gang van zaken op school. De dagelijkse leiding heeft o.m. de functie om processen te stroomlijnen en het organisatorische overzicht te houden. Echter is de dagelijkse leiding geen leidinggevende in hiërarchische zin. ‘Niemand speelt de baas…’ is een op veel scholen gebruikelijke gedragsafspraak voor de leerlingen. We trekken deze door naar ons team, waarbij we wel duidelijke rolverdelingen, functietaken en besluitbevoegdheden afgesproken hebben. Deze zijn vastgelegd in het managementstatuut en in het huishoudelijk reglement.

Ons team bestaat komend schooljaar uit een twee kleuterleerkrachten, vier klassenleerkrachten – waarvan één de taken als intern begeleider (IB) en remedial teacher (RT) vervult – een dagelijkse leiding, een vakleerkracht gym, een vakleerkracht euritmie en een administratief medewerker.

5.2 Bestuur en toezicht

Een vereniging heeft een bestuur. Dit is binnen een vereniging altijd een dienend bestuur, immers het bestuur staat ten dienste van haar leden. Het bestuur wordt benoemd en ontslagen door de Algemene Ledenvergadering (ALV). Op DOSW hebben we ervoor gekozen om vanuit de ALV twee uitvoerend bestuurders en een toezichthoudend bestuurder te kiezen. Eén van de uitvoerend bestuurders neemt ook de taken van de dagelijkse leiding voor zijn rekening. De toezichthoudend bestuurder doet gedurende zijn toezichthoudende taak afstand van zijn stemrecht in de ALV. Dit t.b.v. de onafhankelijkheid. Zo bestaan er bij DOSW twee toezichthoudende organen: de ALV -naast haar beleidsbepalende taak- en een toezichthoudend bestuurder.

5.3 Besluitvorming

Op DOSW hanteren wij een andere manier van besluitvorming dan het gebruikelijke ‘meerderheid van stemmen model’, namelijk de techniek van gedragen besluitvorming. Hierbij wordt iedereen gehoord, worden voor- en nadelen tegen elkaar afgewogen en wordt een besluit genomen vanuit het perspectief wat het beste is voor het geheel. Diegenen die met het vraagstuk te maken hebben en de consequenties ondervinden van een besluit, hebben hierin een stem.

Zo wordt onder andere gewaarborgd dat elk besluit, met betrekking tot de pedagogisch-didactische koers, gedragen wordt door het team. Pas als niemand meer zwaarwegende bezwaren heeft, kan een besluit genomen worden.

Bij de meeste (dagelijkse) besluiten wordt echter gewerkt vanuit een mandatenstructuur waarbij iedere mandaathouder weer de behoefte van de gehele schoolgemeenschap in zijn bewustzijn houdt. Alle besluitbevoegdheden zijn vastgelegd in ons managementstatuut.

5.4 Scholing en professionalisering

Onze klassenleerkrachten zijn opgeleid als Waldorf leerkracht. Ook voor de toekomst streven we ernaar om leerkrachten aan te trekken, die hun opleiding aan de Vrijeschool PABO gedaan hebben. Is dat niet het geval, kijken we ernaar of er op andere momenten in de biografie van een leerkracht een fundamentele uiteenzetting met de antroposofie heeft plaatsgevonden, bijvoorbeeld in de eigen opvoeding of via andere opleidingen. Bijscholing is dan een vereiste.

5.5 Studiedagen

In de jaarplanning worden ieder jaar gemiddeld vijf tot zeven studiedagen opgenomen. Twee tot drie leden uit het team maken aan het einde van een schooljaar een plan van aanpak betreffende de thema's van de studiedagen. Daarbij kunnen pedagogisch-didactische thema's vanuit de antroposofie en vanuit andere onderwijsstromingen geagendeerd worden. Beeldvorming en draagvlak binnen het team gaan hieraan vooraf. Verder is er een budget voor individuele studie/bijscholing naar behoefte.

5.6 Collegiale en IB-bezoeken

Enkele keren per jaar bezoekt de IB'er de leerkracht in de klas tijdens het lesgeven. De leerkracht brengt voorafgaand aan dit bezoek een hulp- of kijkvraag in, waar hij/zij feedback op wil ontvangen. Het bezoek wordt nabesproken. Daarnaast bezoekt (indien dit organisatorisch haalbaar is) iedere leerkracht tweemaal per jaar ook een collega tijdens het lesgeven. Hiermee stimuleren we een open cultuur, waarin het normaal is om vragen te stellen en om feedback te geven en te ontvangen. De open cultuur staat hoog in het vaandel, het is heel gewoonlijk om bij elkaar in de klas te komen.

5.7 Vervanging leerkrachten

Er heerst een groot tekort aan leerkrachten en daarmee ook aan invalleerkrachten. Het betreft een groeiend maatschappelijk probleem waar we als school zo goed mogelijk op anticiperen. Indien mogelijk vervangen leerkrachten elkaar bij ziekte of afwezigheid. Lukt dit niet dan proberen we op verschillende manieren dit tekort op te vangen. Ouders ontvangen alleen bericht hierover als de klassenleerkracht van hun kind vervangen wordt. Voor inval van een enkel lesuur sturen we geen bericht naar de ouders. Mocht het toch niet mogelijk zijn een invaller te regelen dan blijven de kinderen thuis. Kinderen die thuis niet opgevangen kunnen worden, worden verdeeld over de klassen. Dit geldt alleen voor de kinderen uit de betreffende klas, broertjes en zusjes komen gewoon naar school. We zullen ons uiterste best doen om deze situaties te voorkomen.

Hoofdstuk 6: Kwaliteitszorg

Wij leerkrachten zien het als onze opdracht om kinderen te begeleiden in het vergaren van kennis over hoe het gaat in de wereld. Daarbij horen, naast de sociaal-emotionele en kunstzinnige ontwikkeling, de basisvaardigheden van taal en rekenen. We willen immers dat kinderen zich veilig kunnen bewegen en meedraaien in onze samenleving. De genoemde basiskennis vormt hiervoor een voorwaarde, daarom ervaren we het overbrengen hiervan ook als een morele verplichting. Immers zijn de leerlingen hierbij in een afhankelijkheidspositie van de leerkracht(en), wat een grote verantwoordelijkheid met zich meebrengt. Het doordacht vormgeven, uitvoeren, regelmatig evalueren en indien nodig bijstellen van ons onderwijsaanbod, achten wij als zeer wenselijk. Zodoende bieden de instrumenten van kwaliteitszorg de mogelijkheid om als school inzicht te krijgen in de eigen kwaliteit. Dit doen we op DOSW door het leerproces van de leerling adequaat en professioneel te begeleiden en te verbeteren, opdat iedere leerling een ononderbroken ontwikkelingsproces kan doorlopen, waarbij het onderwijs is afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de individuele leerling en de groep als geheel. Iedere school zegt kwalitatief goed onderwijs te willen bieden. Maar dit begrip is geen genormeerde waarde en wat ‘kwalitatief goed onderwijs’ nu precies inhoudt hangt ook af van visie, missie en mensbeeld van een school en diens leerkrachten. Op DOSW bewaken we de kwaliteit en de continuïteit van het ontwikkelings- en leerproces via verschillende wegen.

6.1 Leerlingvolgsysteem

Het voornaamste meetinstrument van de vorderingen van de leerlingen is de leerkracht zelf met zijn dagelijkse waarnemingen van de leerlingen. Zowel algemene observaties van het gedrag van leerlingen, hun mondelinge bijdragen in de klas en de prestaties in het (periode)schrift vormen het beeld van de leerkracht over zijn leerlingen. Hieraan hechten we veel waarde.

Als school zijn we verplicht om een schriftelijk leerlingvolgsysteem (LVS) bij te houden over de ontwikkelingen van alle leerlingen. Bij het scherp in beeld brengen van de sterke en minder sterke kanten van een kind is dit zinvol en doelmatig, zowel voor kinderen met behoefte aan meer hulp als bij kinderen met meer behoefte aan extra uitdaging. Zo proberen we optimaal aan te sluiten bij de leer-en instructiebehoefte van ieder kind. We hebben gekozen om de ontwikkelingen te volgen met het LVS Vink. Deze sluit het beste aan bij onze visie, waarin we onderwijs bieden, dat het hele kind aanspreekt en dat motorische, emotionele, kunstzinnige en cognitieve prestaties evenwichtig naast elkaar zet. De beoogde doelen zijn goed in kaart gebracht en over de verschillende periodes binnen een leerjaar verdeeld.

6.2 Volgen van de kleuters

Ook in de kleuterklassen volgt de leerkracht de kinderen en documenteert de ontwikkelingen. We gebruiken daarbij de leerlijnen van BVS. Er wordt gekeken naar de motorische ontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling, taal- en rekenontwikkeling en creatieve/kunstzinnige ontwikkeling van het kind. Er wordt doelbewust aan de taal- en rekenvoorwaarden gewerkt. Extra aandacht gaat uit naar de leervaardigheden van de vijf- en zesjarige kinderen om de leerrijpheid vast te stellen.

De overgang van de kleuterklas naar klas 1 wordt door de kleuterleerkracht zorgvuldig begeleid. Alleen bij twijfel wordt het leerrijpheidsonderzoek afgenomen. De school werkt

met het Protocol Leerrijpheid waarin alle stappen staan beschreven. Dit protocol is op te vragen bij de intern begeleider. Het is beleid op DOSW dat kinderen van vijf niet de overstap naar de eerste klas maken. In uitzonderlijke gevallen en in goed overleg met ouders, de kleuterleerkracht en de intern begeleider kan van dit beleid afgeweken worden. Tijdens een ouderavond informeren we ouders hierover.

6.3 Toetsen

Wij zien toetsen als een zinvol instrument om kinderen op hun kennis te overhoren (mondeling en schriftelijk). Ten eerste is het een objectief meetinstrument om de kennis en vaardigheden van leerlingen vast te stellen. Ten tweede, en dat is voor ons nog belangrijker, beschouwen we op DOSW toetsen als een middel ter zelfdiagnose van de leerkracht: heeft hij/zij de leerstof zodanig uitgelegd en aangeboden, verdiept en geoefend, dat de kennis bij de leerlingen is gaan beklijven? Kunnen de leerlingen deze kennis toepassen op het bij hen passende niveau? Is er vooruitgang te zien bij de ontwikkeling van de individuele leerlingen?

Vanaf klas 1 zijn er twee keer per jaar toetsmomenten voor taal en rekenen. We gebruiken hiervoor de toetsen van Boom LVS. Ten behoeve van analyse en kwaliteitsontwikking zorgen we ervoor dat de toetsen zo opgesteld zijn dat we de resultaten door de jaren heen kunnen vergelijken.

6.4 Getuigschriften

Aan het einde van het schooljaar krijgen de leerlingen van klas 1 tot en met 6 een getuigschrift mee waarin de ontwikkelingen van het afgelopen jaar zijn weergegeven. Het getuigschrift bestaat uit twee onderdelen: één voor de leerling en één voor de ouders. Het kinddeel bestaat uit een spreuk, uitgekozen door de leerkracht. De leerkracht geeft met de spreuk een persoonlijk beeld aan het kind mee over zijn of haar ontwikkeling. In het ouderdeel van het getuigschrift wordt geschetst hoe het kind zich op sociaal, motorisch, kunstzinnig en cognitief gebied heeft ontwikkeld.

6.5 Vergaderingen en studiedagen

We maken een duidelijk verschil tussen beleidsvergaderingen en pedagogisch-didactische vergaderingen. Beide helpen om de kwaliteit te waarborgen, de één meer op organisatorisch gebied, de andere op menskundig en pedagogisch-didactisch vlak. Wij geloven dat een team, dat in onderling vertrouwen werkt, samen beter zorg kan dragen voor de leerlingen. Daarom investeren we veel tijd in de pedagogisch-didactische vergadering, mede vanwege de gemeenschapsvormende werking ervan. De pedagogisch-didactische vergadering vormt een bron van collegiale reflectie. De kinderbesprekingen (zie hoofdstuk 7.1) bieden hulp op het moment dat leerlingen in het sociale en/of leerproces bijzondere aandacht vragen. Het concept van DOSW maakt dat meer verschillende (vak)leerkrachten de kinderen waarnemen dan gebruikelijk. Daardoor ontstaat vanzelf een meer-ogen beleid en is uitwisseling over leerlingen of klassendynamieken breed mogelijk. Onderdeel van de vergaderingen vormt het gezamenlijke bestuderen van pedagogisch-didactische vakliteratuur en/of geesteswetenschappelijke teksten (al dan niet van Rudolf Steiner), geschreven vanuit een antroposofisch perspectief. Dit cyclische werken wordt meerdere keren per jaar verdiept door studiedagen, waarbij we regelmatig gebruik zullen maken van externe expertise. De studiedagen zijn opgenomen in de jaarplanning.

Hoofdstuk 7: Extra zorg voor leerlingen

We gaan ervan uit dat elk kind het recht heeft om optimaal begeleid en ondersteund te worden op zijn leer- en ontwikkelingsweg. Een klas is een afspiegeling van de samenleving, wat betekent dat het normaal is dat kinderen met uiteenlopende talenten, behoeftes en leerontwikkelingen samen een groep vormen en met en van elkaar leren. We geven extra begeleiding aan leerlingen die dat nodig hebben.

7.1 Kinderbesprekingen

In de wekelijkse pedagogisch-didactische vergadering is er naast ruimte voor studie en verdieping een vaste plek voor overleg met betrekking tot pedagogisch-didactische vraagstukken, die vanuit individuele kinderen of vanuit een hele klas ontstaan, ingepland. We streven ernaar om elkaar als collega's bewust te ondersteunen, te adviseren en te reflecteren, waardoor we een grote expertise op opvoedingsgebied bundelen. De zo verzamelde adviezen en inzichten vertaalt de klassenleerkracht naar extra zorg in de klas, eventueel in de vorm van een kort handelingsplan. Hierover worden de ouders/opvoeders geïnformeerd.

Een ander hulpmiddel is de zogenaamde kinderbespreking bij de pedagogisch-didactische vergadering. In de kinderbespreking staat het kind centraal en dan vooral de vraag: Hoe helpen wij het kind verder? De kinderbespreking is een middel om op een bepaalde manier gezamenlijk en diepgaand naar de ontwikkelingsvraag van een kind te kijken en van daaruit tot inzicht te komen hoe deze vraag beantwoord kan worden. Mogelijk wordt aan ouders geadviseerd om buiten de school naar hulp te zoeken in de vorm van bijvoorbeeld fysiotherapie, ritmische massage, heileuritmie of alternatieve voeding. Hierover adviseert de school de ouders. Als kinderen emotionele of lichamelijke problemen hebben, kan kunstzinnige therapie ondersteuning bieden. De school kan doorverwijzen naar een kunstzinnig therapeut. De behandeling wordt door de ouders betaald. Vaak vergoedt de zorgverzekering het grootste deel van de kosten.

Een dag per week is er een leerkracht voor IB-taken (zorg bewaken en faciliteren) en die extra ondersteuning (RT) kan geven aan kinderen die dit nodig hebben. Tevens kan een beroep gedaan worden op expertise binnen het samenwerkingsverband Primair Onderwijs Westland (SPOW).

7.2 Samenwerkingsverband SPOW

Als school zijn we aangesloten bij het Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Westland (SPOW). Binnen het SPOW werken schoolbesturen en scholen samen om voor elk kind passend onderwijs mogelijk te maken. Het SPOW ondersteunt scholen op momenten wanneer hun capaciteiten niet meer voldoende zijn om aan de begeleidingsbehoefte van een leerling (op cognitief en/of emotioneel gebied) te voldoen. We zijn bekend met het ondersteuningsplan van het SPOW. De uitgangspunten van handelingsgericht en opbrengstgericht werken vormen de basis van dit ondersteuningsplan en de onderwijsondersteuning in deze regio. We beamen hun visie en uitgangspunten.

Het volledige ondersteuningsplan is te vinden onder Ondersteuningsplan SPOW 2024-2028.

7.3 Basisondersteuning

De basisondersteuning is het door het samenwerkingsverband afgesproken geheel van preventieve en licht curatieve interventies dat wordt uitgevoerd: binnen de onderwijsondersteuningsstructuur van de school; onder de regie en verantwoordelijkheid van de school; met inzet, waar nodig, van expertise van andere scholen en ketenpartners; volgens een plan en op een vooraf overeengekomen kwaliteitsniveau.

Vanaf de start van de school verwachten wij ten minste de volgende basis ondersteuning te kunnen bieden, passend binnen de grenzen van ons kunnen:

- Gedifferentieerde instructie afgestemd op de behoeften van de leerlingen en de groep;
- Preventieve signalering van leer, opgroei- en opvoedproblemen;
- Afgestemd aanbod voor leerlingen met enkelvoudige leerproblemen;
- Afgestemd aanbod voor leerlingen met een vertraagde lees- taalontwikkeling;
- Afgestemd aanbod voor leerlingen met een vertraagde rekenontwikkeling;
- Afgestemd aanbod voor leerlingen met dyslexie en dyscalculie;
- Afgestemd aanbod voor leerlingen met hoog- en meerbegaafdheid;
- Afgestemd aanbod voor leerlingen met een NT2 problematiek*;
- Het ondersteunen van leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte op het gebied van enkelvoudige gedragsproblemen, zoals: aandacht- en concentratieproblemen, hyperactiviteit, werkhoudingproblemen, onderprestatie en verminderde taakgerichtheid;
- Het ondersteunen van leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte op het gebied van enkelvoudige sociale problemen, zoals: beperkingen in sociale vaardigheden, beperkingen in de communicatieve vaardigheden (waaronder interactie)*;
- Het ondersteunen van leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte op het gebied van enkelvoudige emotionele problemen, zoals: faalangst, verminderde weerbaarheid;
- Het ondersteunen van leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte op het gebied van een afwijkende motoriek. Kenmerken: slecht handschrift, houterigheid, onhandigheid, slechte sportprestaties, verminderde oriëntatie in de ruimte*;

** ondersteuning die we binnen 3 tot 5 jaar kunnen bieden.*

7.4 Ondersteuningsroute

De ondersteuningsroute laat zien welke stappen we doorlopen als een kind extra ondersteuning nodig heeft. Vanaf stap 3 t/m 5 in de ondersteuningsroute is er sprake van overleg en samenwerking met ouders. Deze stappen hoeven niet altijd in een vaste volgorde doorlopen te worden. Als het nodig is, slaan we een stap over of gaan we juist een stap terug. We gaan uit van wat het kind nodig heeft.

Niveau	Omschrijving	Waar?	Wie?	Wat?

1	**Basisondersteuning** Ouders worden d.m.v. oudergesprekken en getuigschrift op de hoogte gehouden.	In de klas	Leerkracht	Onderwijs in de groep. Uitgangspunten handelingsgericht werken. Gebruik van leerlingvolgsysteem.
2	**Basisondersteuning plus** Ouders worden d.m.v. oudergesprekken en getuigschrift op de hoogte gehouden.	Extra hulp in de klas	Leerkracht Intern begeleider	Ondersteuning in de klas. Uitgangspunten handelingsgericht werken. Leerkracht kan gebruik maken van de schoolondersteunings-structuur (interne begeleiding, extra handen in en buiten de klas).
3	**Extra ondersteuning/ structurele ondersteuning** Bij extra ondersteuning binnen de school worden ouders geïnformeerd en bij extra ondersteuning buiten de school wordt met ouders overlegd. De RT'er stelt een handelingsplan op in overeenstemming met de leerkracht en de ouders worden op de hoogte gebracht.	In en om de school	Leerkracht Ouders Intern begeleider Interne of externe ondersteuners	Ondersteuning op school van interne deskundigen en adviserende rol van externe deskundigen. Gebruik maken van de schoolondersteunings-structuur: leesondersteuning, remedial teaching. Extern: bijv. kunstzinnige therapie, dyslexieonderzoek, dyscalculie onderzoek, onderzoek gedragsproblemen, etc.

	De IB'er bewaakt dit proces.			
4	**Extra ondersteuning met arrangement** Preventieve ondersteuning/ basisondersteuning met arrangement Overleg en samenwerking met ouders	In en om de school	Leerkracht Ouders Interne begeleider Dagelijkse leiding Preventieve ondersteuner Ondersteunings-adviseur SPOW	Ondersteuning op school met interne en externe specialisten. Leerkracht, IB'er en ouders formuleren de hulpvraag en verwachtingen in het Groeidocument om een arrangement aan te vragen. De leerling wordt in het proces meegenomen. Handelingsplannen worden opgesteld en besproken met ouders. Arrangementen via het samenwerkingsverband.
5	**Zware ondersteuning** Plaatsing op een andere lesplaats	Buiten de school	Intern begeleider Ouders Dagelijkse leiding Ondersteunings-adviseur Andere basisschool of S(B)O-school	De IB'er begeleidt, in overleg met de onderwijsadviseur, de verwijzing naar en plaatsing op een andere lesplaats.

Bij elke stap volgen en evalueren we de resultaten van de aanpak.

Bij het vaststellen van de ondersteuningsniveaus is het leerlingvolgsysteem dat de leerkracht bijhoudt het uitgangspunt. De leerkracht volgt de leerling in de cognitieve ontwikkeling, in de sociaal- emotionele ontwikkeling, in de motorische ontwikkeling en in de creatieve/kunstzinnige ontwikkeling aan de hand van observaties en toetsen.

<u>Niveau 1 – Basisondersteuning in de klas</u>

Er wordt gewerkt volgens het schoolwerkplan van DOSW, waarin leerdoelen zijn opgenomen. De reken- en taaldoelen zijn onderverdeeld in 1F en 2F/1S doelen.

Ouders worden op de hoogte gesteld van de ontwikkeling van hun kind in halfjaarlijkse gesprekken (in oktober en maart) en door middel van een getuigschrift aan het eind van het schooljaar (vanaf klas 1).

Niveau 2 – Basisondersteuning plus in de klas

De ondersteuning op dit niveau kenmerkt zich doordat de leerkracht niet meer als enige betrokken is. Leerkracht en intern begeleider kijken samen wat er voor dit kind in deze situatie nodig is. In een groepsoverzicht is zichtbaar hoe de hulp georganiseerd is.

Ouders worden betrokken bij de ondersteuning in halfjaarlijkse gesprekken (in oktober en maart) en door middel van een getuigschrift aan het eind van het schooljaar (vanaf klas 1).

Niveau 3 – Extra ondersteuning/ structurele ondersteuning in en om de school

Als de ondersteuning in niveau 1 en 2 niet tot voldoende verbetering heeft geleid, worden nu specialisten ingeschakeld. Door de leerkracht wordt met de intern begeleider gezocht naar passende ondersteuning waarbij intern een aanvraag gedaan kan worden bijvoorbeeld voor remedial teaching en leesondersteuning. De intern begeleider bespreekt deze aanvragen in het ondersteuningsteam. Vanuit het ondersteuningsteam kunnen ook adviezen aan ouders gegeven worden over externe deskundigen die bekend zijn met onze school. De intern begeleider coördineert het externe traject.

Ouders worden bij deze extra ondersteuning vooraf geïnformeerd door de betreffende specialisten en de evaluatie wordt met de ouders gedeeld.

Niveau 4 – Extra ondersteuning met arrangement in en om de school

Als blijkt dat de ondersteuning op niveau 2 of 3 nog niet tot voldoende ontwikkeling leidt, formuleert de leerkracht samen met de intern begeleider en ouders de hulpvraag. De hulp kan, afhankelijk van de problematiek, bij verschillende instellingen aangevraagd worden. Ouders geven toestemming en worden betrokken in de aanvraag. De leerling wordt in het proces meegenomen. De intern begeleider is op de hoogte van de procedures en verstrekt de nodige formulieren aan de ouders en de leerkracht. Het kind wordt nu besproken binnen het schoolondersteuningsteam (SOT). Als er meerdere betrokkenen zijn, worden ouders uitgenodigd bij dit gesprek. Afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte kan een onderzoek aangevraagd worden. Uit het onderzoek kunnen verschillende adviezen volgen. Er worden handelingsadviezen gegeven. Wanneer het kind, ondanks geboden hulp, onvoldoende vorderingen maakt, kan een arrangement aangevraagd worden bij het samenwerkingsverband SPOW. Een arrangement bestaat uit kortdurende voorzieningen die het mogelijk maken dat een kind op school kan blijven.

Niveau 5 – Zware ondersteuning plaatsing op een andere lesplaats

Als blijkt dat de ondersteuning onvoldoende effect heeft zijn er verschillende mogelijkheden. Het schoolondersteuningsteam onderzoekt welke vorm van onderwijs het

beste bij dit kind past. Zijn er aanpassingen nodig binnen de school, wat is er al gedaan, is er een andere basisschool met een passend onderwijsaanbod of is er een verwijzing nodig voor een speciale lesplaats in het speciaal (basis)onderwijs. Dit proces gaat uiteraard in overleg met ouders en de leerling wordt hierin meegenomen.

Al deze informatie wordt gebundeld en het Groeidocument wordt aangepast in een aanvraag voor een speciale lesplaats. De ondersteuningsadviseur van het samenwerkingsverband is hier nauw bij betrokken.

7.5 Grenzen van de ondersteuning

Onze school wil zoveel mogelijk leerlingen onderwijs bieden en daarbij tegemoetkomen aan de talenten, behoeften en beperkingen van ieder individueel kind. Er zijn echter leerlingen die wij niet kunnen opvangen omdat onze expertise, onze formatieomvang of de kenmerken van ons schoolgebouw hiervoor tekortschieten.

Omdat deze factoren deels nu nog niet bekend zijn verwachten wij dat dit gaat om:

- Leerlingen met emotie-regulatieproblemen die van dien aard zijn dat met enige regelmaat een time-out buiten de klas nodig is. Toelichting: Onze school heeft geen speciale time-outplek. Ook zijn er te weinig of geen ambulante medewerkers binnen de school beschikbaar die op wisselende momenten extra ondersteuning kunnen bieden.
- Leerlingen die moeten worden verschoond, gevoed en/of medicatie toegediend moeten krijgen. Toelichting: De school beschikt niet over een vaste, rustige ruimte waarin deze handelingen kunnen plaatsvinden.
- Leerlingen met ernstige leerproblemen (MLK/ZMLK-niveau) waardoor het onderwijs zich vooral moet richten op praktische zelfredzaamheid. Toelichting: Het schoolteam beschikt niet over voldoende expertise om dit onderwijs vorm te geven.
- Leerlingen die, bij binnenkomst op school, de Nederlandse taal niet of nog weinig beheersen. Toelichting: Onze school heeft nog geen breed gedeelde expertise met betrekking tot NT2 onderwijs en geen NT2 beleid.
- Leerlingen met ernstige psychische stoornissen en gedragsproblemen. Toelichting: Het schoolteam beschikt niet over voldoende expertise om dit onderwijs vorm te geven.
- Leerlingen met lichamelijke beperkingen, hierbij kun je denken aan: ernstige taal- en spraakontwikkelingsstoornissen, verstandelijke gehandicapte kinderen, blinde/zeer slechtziende kinderen, dove/zeer slechthorende kinderen. Toelichting: Het schoolteam beschikt niet over voldoende expertise of middelen om dit onderwijs vorm te geven.

Hoofdstuk 8: Ouderparticipatie

Ouders en school gaan een behoorlijke tijd een gezamenlijke weg bij de begeleiding van de kinderen. Ongeveer acht jaar lang gaan we een bindende relatie met elkaar aan, ten behoeve van de kinderen, maar ook ten behoeve van ouders en leerkrachten. Daarbij horen duidelijke afspraken en rolverdelingen. We staan positief tegenover ouders die initiatief nemen op school en willen dit graag stimuleren. Zo kunnen we samen een fijne plek en fijne momenten voor de kinderen en voor elkaar creëren.

8.1 Samen opvoeden

Op DOSW streven we ernaar om de 'wereld van de school' en de 'wereld van de familie' op een zo natuurlijk en gezond mogelijk manier te verbinden. Immers houden ouders en leerkrachten zich met dezelfde taak bezig: het begeleiden en opvoeden van het kind. Dat beiden daarbij vanuit verschillende perspectieven kijken en vanuit verschillende rollen handelen, moeten we als verrijking herkennen en ons voordeel mee doen – het voordeel voor de kinderen.

De kennis over elkaars denkbeelden is daarbij van essentieel belang. Hoe doet de leerkracht dit op school? En waarom? Wat voor een opvoedingsstijl wordt thuis gehanteerd en wat voor ideeën over het kind/de mens gaan hierachter schuil? Uiteraard betekent dit niet dat op school alles zo is zoals thuis of andersom. Juist niet. Maar als 'gezamenlijke opvoeders' is het belangrijk om hierover inzichten te verkrijgen, dit maakt het mogelijk om kinderen als geheel waar te kunnen nemen. Ouders kennen hun kinderen als geen ander. Deze verbondenheid leidt vaak tot diepgaande inzichten, die wederom een steun kunnen zijn voor de leerkracht bij zijn onderwijstaak. Tegelijkertijd zijn er ook de bekende blinde vlekken, die inherent zijn aan het ouderschap. Daarom is het juist zo fijn dat de leerkracht met iets meer afstand en een beroepsmatige blik naar de ontwikkelingen kan kijken en ouders op een respectvolle manier kan spiegelen.

Tijdens schooltijd liggen pedagogische en didactische besluiten bij de school. Door middel van ouderavonden, oudergesprekken en kijkjes in de klas nemen we ouders hierin een stukje mee.

8.2 Klassenouders

Elke klas heeft één of twee (soms ook meer) klassenouders. Deze worden door de leerkracht gevraagd en blijven normaliter voor een termijn van twee jaar. De klassenouder is aanspreekpunt en verbindingsschakel voor ouders en leerkrachten op het gebied van praktische zaken. Dit kan gaan over vragen die ouders richting de school hebben, maar ook andersom. De taak van klassenouders is het ondersteunen van de leerkracht bij het organiseren van verschillende activiteiten. Op welke manier dit gebeurt, spreken klassenouder en leerkracht af. De klassenouder heeft ook de taak om nieuwe ouders wegwijs te maken in de school. Hij/zij wordt vroegtijdig door de leerkracht van de start van een nieuw gezin op de hoogte gesteld. Op deze manier zijn de klassenouders intensief betrokken bij de dagelijkse gang van zaken in de klas van hun kind. Een aantal keer per jaar overleggen de klassenouders en de dagelijkse leiding met elkaar in het klassenouderoverleg.

8.3 Talenten van ouders

Voor het team is het heel fijn om te weten welke ouders zouden kunnen helpen bij welke klusjes, lessen of activiteiten. Daarom wordt aan nieuwe ouders gevraagd welke talenten zij bezitten en op welke manier zij deze op school zouden willen inzetten.

8.4 Medezeggenschapsraad (MR)

De medezeggenschapsraad (MR) bestaat normaliter voor de helft uit leerkrachten en voor de helft uit ouders en in totaal uit minimaal vier leden. Echter is de medezeggenschap van leerkrachten door onze organisatievorm voldoende aanwezig, zodat DOSW slechts een oudergeleding zal hebben. Vorig schooljaar is er een MR geïnstalleerd. De MR bestaat op dit moment uit vier leden.

8.5 Ouderinitiatieven

We staan positief tegenover ouderinitiatieven en willen deze graag stimuleren, mits ze bij de visie van de school passen. Ouderinitiatieven versterken de verbinding met school en tussen ouders onder elkaar. Zo kunnen we samen een fijne plek en fijne momenten voor de kinderen en voor elkaar creëren. Om dit succesvol te laten verlopen, horen duidelijke afspraken en rolverdelingen. Heeft u een idee of wilt u graag initiatief nemen? Graag eerst met iemand uit het team afstemmen.

8.6 Vrijwillige ouderbijdrage

Een Waldorfschool heeft een zeer rijk lesprogramma met veel kunst- en ambachtsvakken. Daardoor besteden we gemiddeld meer geld aan materialen dan een reguliere school. Het gebruikte materiaal (natuurlijke verf, (bord)krijt, tekenmateriaal, papier, klei, hout, wol(vilt) etc.) is van hoge kwaliteit en daarvoor betalen we graag een fatsoenlijke prijs. Daarnaast brengen vakken als euritmie, handwerk, muziek en de doorlopende leerlijn tuinbouw extra kosten met zich mee. Het eten en drinken bij jaarfeesten en in de kleuterklas is biologisch en ook daar zijn extra kosten aan verbonden. Bij het inrichten van de school gebruiken we bij voorkeur ecologische materialen. We verwachten dat het vormgeven van ons Waldorfonderwijs de door de overheid verstrekte financiële basisvoorziening overstijgt.

Daarom vragen we een vrijwillige ouderbijdrage per kind. We gaan daarbij ervan uit dat de sterke schouders de zwakkere (gedeeltelijk) mee kunnen dragen, immers vormen we een gemeenschap rondom de kinderen. We geven aan ouders een adviserende richtlijn betreffende de ouderbijdrage. Duidelijk communiceren we daarbij dat de bijdragen vrijwillig en anoniem zijn. De financiële middelen kunnen nooit een reden zijn om een leerling wel of niet op school toe te laten. Ook kan het betalen ervan nooit een voorwaarde zijn voor de deelname van een leerling aan gezamenlijke activiteiten.

In het eerste schooljaar hebben we in samenspraak met een drietal ouders middels een proces van gedragen besluitvorming de hoogte van de ouderbijdrage vastgesteld. De geadviseerde bedragen liggen tussen de € 120,- en € 504,-. We nodigen eenieder uit om te bekijken wat u naar draagkracht kunt bijdragen aan de school. Samen maken we het mogelijk.

De dagelijks leiding is belast met het innen van ouderbijdragen. Een keer per jaar verantwoordt zij zich over de besteding van de ouderbijdragen.

Hoofdstuk 9: Praktische zaken

9.1 Aannamebeleid

Ons aannamebeleid bestaat uit een drietal stappen: het bezoek van een ontmoetingsdag (voor ouders, zonder kinderen), een speeluurtje (onder begeleiding van hun ouders) en een kennismakingsgesprek. Ontmoetingsdagen en speelochtenden kunnen in willekeurige volgorde bezocht worden. De laatste stap is het aannamegesprek. Wanneer vervolgens ouders en school tot de conclusie komen dat DOSW de juiste school voor het kind is, wordt de inschrijving afgerond en kan het kind bij ons starten.

Jaarlijks vinden er ten minste op drie momenten ontmoetingsdagen en speeluurtjes plaats, waarvoor u zich via de website kunt aanmelden. Meer informatie (ook over aanname van kinderen ouder dan 4 jaar is op onze website onder het kopje 'Aanmelden' te vinden.

Op dit moment is er geen wachtlijst. Mocht daar sprake van zijn dan hebben de volgende kinderen voorrang:

- broertjes en zusjes van DOSW-leerlingen;
- kinderen van kinderdagverblijf 'Het Elfenpad';
- kinderen die de overstap van een Waldorfschool maken.

De inschatting van de klassenleerkracht bij de samenstelling en grootte van een klas is het meest bepalend. Ons advies is om vier weken voor de kerstvakantie niet in te stromen, omdat dit een drukke en vaak spannende tijd is voor de kinderen. Vanaf zes weken voor de zomervakantie raden we eveneens (zij-)instroom van leerlingen af. Het schooljaar bevindt zich dan al in een afrondingsfase, wat niet bijdraagt aan een optimale instap van nieuwe leerlingen.

9.2 Schooltijden

De dag op onze school begint `s morgens voor alle kinderen om 08:30 uur. De leerkracht staat vanaf 8.25 uur op het schoolplein om de kinderen en ouders te begroeten en vervolgens de kinderen mee te nemen naar de klas. Aan het einde van de schooldag begeleidt de leerkracht de kinderen weer naar het schoolplein.

	Kleuterklassen	Klas 1 en 2	Klas 3 t/m 6
Maandag	08.30 – 13.10 uur	08.30 – 13.15 uur	08.30 – 14.45 uur
Dinsdag	08.30 – 13.10 uur	08.30 – 14.45 uur	08.30 – 14.45 uur
Woensdag	08.30 – 13.10 uur	08.30 – 13.15 uur	08.30 – 13.15 uur
Donderdag	08.30 – 13.10 uur	08.30 – 14.45 uur	08.30 – 14.45 uur
Vrijdag	08.30 – 13.10 uur	08.30 – 13.15 uur	08.30 – 13.15 uur

9.3 Onderwijstijd

Jaarlijks worden in het team en de MR het jaarrooster, de vakanties, de studiedagen en vrije dagen besproken. Het jaarrooster moet voldoen aan de verplichte onderwijstijd. De kinderen moeten gedurende acht jaar minimaal 7520 uur naar school.
Aan het begin van het schooljaar ontvangen ouders een jaaragenda met daarin alle belangrijke data voor het aankomende schooljaar.

9.4 Eerste en laatste schooldag

De 1e schooldag na de zomervakantie	Klas 1 t/m 3: 9.00 – 13.15 uur (met jaaropening voor kinderen en ouders van 9.00-9.30 uur) Kleuters vrij
De laatste schooldag voor de zomervakantie	Alle kinderen zijn om 12.00 uur vrij.

Voor verdere afwijkingen van de reguliere schooltijden verwijzen we naar de jaarplanning en onze website.

9.5 Te laat komen

Uitgangspunt is dat leerlingen op tijd aanwezig zijn op school. Leerlingen die te laat komen, verstoren de les. Daarnaast geldt dat te laat komen, als dat vaker gebeurt, door ons gezien wordt als gebrek aan respect voor de leerkracht en de school en als teken van gebrek aan fatsoensnormen. Te laat komen wordt door ons tevens beschouwd als ongeoorloofd verzuim en geregistreerd. Leerlingen die te laat komen worden door de leerkracht hierop aangesproken. Als het te laat komen zich blijft herhalen, neemt de leerkracht contact op met de ouders en gaat hierover in gesprek.

9.6 Ziek melden

Ziekmeldingen moeten op de eerste ziektedag vóór 8.30 uur telefonisch worden doorgegeven aan school. Wanneer een leerling om 9.00 uur niet aanwezig is op school en er is geen afmelding ontvangen, dan wordt er contact opgenomen met de ouder(s)/verzorger(s). Is het kind langer ziek, hoeft dit niet elke dag opnieuw doorgegeven te worden. Na een weekeind ontvangen we wel graag weer bericht over de stand van zaken.

9.7 Bezoek aan (tand)artsen tijdens schooltijden

Het is voor de continuïteit op school wenselijk dat bezoeken aan (tand)artsen zoveel mogelijk buiten schooltijd gepland worden.

9.8 Verlof

Het is voor leerlingen in principe niet mogelijk om buiten de vastgestelde schoolvakanties en vrije dagen, extra vrije dagen op te nemen. Dit geldt voor alle ingeschreven leerplichtige kinderen vanaf vijf jaar. De school is verplicht om ongeoorloofd en langdurig verzuim aan de leerplichtambtenaar te melden. Hieronder valt ook het structureel te laat komen van leerlingen. Bij hoge uitzondering kan door de dagelijkse leiding toestemming worden gegeven voor bijzonder (kortdurend) verlof.

Dit kan wanneer:

- de kostwinner van het gezin gelet op de aard van zijn werkzaamheden geen vakantie kan opnemen tijdens de schoolvakanties (hetgeen moet blijken uit een verklaring van de werkgever);
- een eenpersoons- of gezinsbedrijf wordt uitgeoefend waarbij men in belangrijke mate is aangewezen op de verdiensten tijdens de schoolvakanties;

- het opnemen van een gezinsvakantie buiten de schoolvakanties door een arts is aangeraden (doktersadvies moet aantoonbaar zijn).

Een aanvraag voor bijzonder verlof buiten de vastgestelde vrije dagen en vakanties moet uiterlijk vier weken voor het verlof ingaat, schriftelijk worden ingediend bij de dagelijkse leiding. Formulieren zijn verkrijgbaar via de administratie. Toestemming wordt verleend door de leerkracht van het kind in samenspraak met de dagelijkse leiding.

9.9 Schoolbenodigdheden

Alle leerlingen hebben euritmieschoentjes nodig. Belangrijk hierbij is dat er zolen onder zitten, waarmee de kinderen niet uitglijden. Euritmieschoenen vallen normaliter klein uit en mogen twee maten groter gekocht worden dan de actuele maat.

Wat er per klas verder nodig is, wordt door de klassenleerkracht aan de ouders gecommuniceerd.

9.10 Eetmomenten

Alle kinderen hebben twee eetmomenten op school, een fruitmoment voor de kleine pauze en een lunch voordat school eindigt (of voor de middagpauze op een lange dag). We vragen om voor het fruitmoment klaargemaakt fruit en of groente mee te geven in een afgesloten bakje. Kleuters hoeven geen lunch mee te nemen, dat wordt door school verzorgd. Voor de lunch vanaf klas 1 graag brood met gezond beleg, eventueel aangevuld met wat nootjes en groente, meegeven in een afgesloten lunchtrommel. Daarnaast een drinkfles met thee of water meegeven. Onder schooltijd wordt er geen frisdrank genuttigd.

9.11 Verantwoordelijkheid schoolplein

Tijdens de schooltijden van uw kind zijn de leerkrachten en overige medewerkers verantwoordelijk voor wat op school en op het schoolplein gebeurt. Dat dekt bij de kleuters de tijd vanaf 8.30 uur tot 13.10 en bij de onderbouw de tijd van 08.30 uur – 13.15 uur op een dag wanneer uw kind een korte dag heeft en tot 14.45 uur wanneer uw kind een lange dag heeft. Voor en na deze tijden ligt de verantwoordelijkheid bij ouder(s)/verzorger(s) of BSO. Dat geldt ook als kinderen vroeger op school komen of na schooltijd nog op het schoolplein blijven spelen.

9.12 Ouderavonden en oudergesprekken

In elke klas worden per jaar twee ouderavonden georganiseerd. Op de ouderavonden wordt in de regel een algemeen jaarbeeld geschetst en de ontwikkelingsfase van de kinderen in het huidige leerjaar besproken. De data staan vermeld in de jaarplanning. We verwachten de aanwezigheid van minimaal één ouder bij ouderavonden. Ben je verhinderd dan ontvangen we graag een afmelding.

Daarnaast vinden er twee keer per jaar oudergesprekken plaats. De leerkracht gaat daarbij met de ouder(s) in gesprek over de ontwikkeling van de leerling. We stellen het op prijs wanneer beide ouders bij deze gesprekken aanwezig zijn.

9.13 Verjaardagen

Als uw kind jarig is maken we daar een bijzonder moment van voor het kind en de klas. Graag met de leerkracht afspreken wanneer uw kind zijn verjaardag kan vieren. Uw kind mag trakteren. We waarderen en adviseren een verantwoorde en gezonde traktatie. Liefst

zelf gemaakt, zonder geur-, kleur- en smaakstoffen, met weinig suiker en zoveel mogelijk verpakkingsvrij.

9.14 Luizen

Op DOSW controleren we kinderen niet op hoofdluis. We betwijfelen de effectiviteit ervan en zien het als een taak van ouders om zicht erop te houden of hun kind parasieten heeft. Sommige kinderen zijn hier vatbaarder voor dan anderen. Constateert u bij uw kind hoofdluis, is het wel noodzakelijk om de klassenleerkracht hierover op de hoogte te stellen. De leerkracht informeert dan alle ouders van de klas dat er hoofdluis is (uiteraard zonder de bron te noemen) en vraagt ouders om hun kinderen thuis te controleren en desnoods in actie te komen. In onze ervaring is het consequent kammen gedurende twee weken het meest effectief.

9.15 Vertrouwenspersoon extern

Blijkt een vraagstuk te ingewikkeld en komen de verschillende partijen er niet uit, dan is het mogelijk om de stap te maken naar de externe vertrouwenspersoon. Er zal z.s.m. een externe vertrouwenspersoon aangewezen worden. De rol van de vertrouwenspersoon en haar taken staan beschreven in onze klachtenregeling.

9.16 Vertrouwenspersoon intern

Voor leerlingen en ouders zijn er twee interne vertrouwenspersonen op DOSW. Heeft een leerling of ouder zorgen over een onderwerp is het eerste aanspreekpunt normaliter de eigen klassenleerkracht. Soms blijkt dit niet de geschikte persoon te zijn voor een probleem. Dan kunnen kinderen en ouders contact zoeken met een van de interne vertrouwenspersonen. Dit zijn Barbara Martens en Elma van Geest.

9.17 Contactpersoon

We hebben op school een contactpersoon. Haar taak is het om klagers bij vragen te informeren over de stappen die zij kunnen nemen. De contactpersoon wordt niet geacht een bemiddelende rol te spelen tussen klager en aangeklaagde. Op DOSW is de contactpersoon Barbara Martens.

9.18 Klachtenregeling

DOSW heeft een klachtenregeling, die u op onze website kunt vinden.

9.19 Maatregelen bij overtreding gedragsregels door leerlingen

In een groep moet het veilig zijn en het geeft zekerheid erop te kunnen vertrouwen dat de gestelde gedragsregels voor iedereen gelden. Daarom is het belangrijk dat bij overtredingen van deze regels door de verantwoordelijke volwassene gereageerd wordt en dat helder is wat de maatregelen zijn. Wanneer de gedragsregels worden overschreden, kunnen de volgende maatregelen worden getroffen, met als enig doel de leerling bewust te maken van zijn/haar ongewenste gedrag en/of ongewenst gedrag voor de toekomst te voorkomen:

- de leerling wordt aangesproken op de overtreding;
- de leerling biedt afhankelijk van de overtreding zijn/haar verontschuldigingen aan;
- de leerling wordt tijdelijk (niet langer dan 1 uur) uit het leslokaal verwijderd;
- de leerling blijft tijdens een of meerdere pauzes binnen;

- de leerling krijgt opdracht om na overleg met de ouders een taak buiten schooltijd uit te voeren;
- in geval van pesten zijn aanvullende sancties opgenomen in het anti-pestbeleid;
- andere sancties die de leerkracht passend acht;
- voor de pauze zijn aanvullende afspraken gemaakt.

De leerkracht bespreekt het incident altijd met de betrokken leerling en eventueel met de betrokken andere kinderen. De ernst van de overtreding bepaalt of de ouders/verzorgers hiervan in kennis worden gesteld.

9.20 Ontoelaatbaar gedrag

Gedragsregels kunnen zodanig worden overtreden dat er direct sprake is van onwerkbaar gedrag. Wij verstaan onder onwerkbaar gedrag dat een leerling:

- al dan niet met aanleiding (extreem) fysiek geweld gebruikt naar anderen, verbale agressie, agressie naar goederen en voorwerpen, agressie naar zichzelf;
- in redelijkheid niet meer luistert naar zijn/haar leerkracht, de onderwijsassistent, de hulpouders of anderen volwassenen van de school.

Maatregelen, die bij (herhaald) ontoelaatbaar gedrag genomen kunnen worden, zijn een time-out, schorsing en verwijdering.

9.21 Communicatie

Periodiek ontvangt u als ouder een mail van de dagelijkse leiding, waarin u over actuele onderwerpen geïnformeerd wordt. Daarnaast ontvangt u ook een algemene nieuwsbrief, waarin diverse activiteiten onder de aandacht worden gebracht. Verder wordt u door de klassenleerkracht geïnformeerd via het informatieboekje en de periodieke klassenbrief. De klassenouders beheren een klassenapp, zodat extra en spoedige informatieverstrekking mogelijk is.

9.22 Contact met de klassenleerkracht

Een leraar is gelukkig ook een mens. Dus is het ook voor hem/haar lastig om met veel zaken tegelijk bezig te zijn. De leraar is er ’s ochtends, bij de aanvang van de schooldag, eerst en vooral voor de leerlingen. Natuurlijk kunt u altijd even kort iets mededelen of een briefje meegeven aan uw kind. Denk hierbij aan kleine berichtjes van ‘huishoudelijke aard’. Het is niet het moment om grote zaken te bespreken. Wilt u even rustig van gedachten wisselen met een leerkracht, dan stellen we het op prijs om na schooltijd een afspraak te maken met de leerkracht die u wilt spreken. De leerkrachten zullen meestal op het plein aanspreekbaar zijn, maar u mag ook gerust de klas binnen lopen.

9.23 Mail

Iedere leerkracht heeft een e-mailadres van school. De leerkracht bekijkt zijn of haar werkmail regelmatig en zal op redelijke termijn antwoorden. In het weekeinde en in de vakanties lezen de leerkrachten geen schoolmail. Heeft u een vraag aan de leerkracht dan kunt u een gespreksverzoek mailen of na schooltijd even binnenlopen om een afspraak te maken met de leerkracht. Tevens kunt u een briefje meegeven aan uw kind met het verzoek een afspraak te maken. Gebruik de e-mail alléén voor praktische mededelingen en/of vragen, we hanteren op DOSW de afspraak: geen inhoudelijke uitwisselingen via dit medium of social media! Dat zorgt vaak voor miscommunicatie omdat opgeschreven

‘gevoelens’ zeer vatbaar blijken voor (verkeerde) interpretatie en aannames die achteraf onterecht blijken.

9.24 Privacy protocol

Principieel delen wij geen gegevens over onze leerlingen en hun ouder(s)/verzorger(s). Uitzondering hierop is de overheid. Voor de leerlingenadministratie gebruiken wij daarom zeer minimalistisch ParnasSys. Wij hebben een platform nodig om gegevens met de overheid te kunnen uitwisselen.

Voor het bijhouden van de vorderingen van leerlingen, het zogenaamde leerlingvolgsysteem, gebruiken we Vink. We delen de daarin verzamelde leerlinggegevens niet zonder toestemming van ouders met derden. Op deze gegevens is de wet persoonsbescherming van kracht. Op school worden regelmatig foto’s gemaakt. In het aannameformulier is aan alle ouders gevraagd, welke omgang zij met de foto’s van hun kind wensen.

9.25 Informatie gescheiden ouders

Alle ouders hebben recht op informatie over hun kind. Kinderen hebben recht op ouders die samen een gesprek met de klassenleerkracht voeren over zijn of haar ontwikkeling. Dit geldt ook voor kinderen van ouders die gescheiden zijn. We gaan er van uit dat ouders elkaar op de hoogte houden. Dit is zelfs een verplichting voor de ouder die belast is met het ouderlijk gezag. Hij of zij moet de andere ouder op de hoogte houden van gewichtige aangelegenheden die het kind betreffen (artikel 1: 377b Burgerlijk Wetboek). Gegevens over de schoolloopbaan van het kind moeten dus door de met het gezag belaste ouder doorgegeven worden. Helaas is dit niet altijd mogelijk. Om er als school voor te zorgen dat beide ouders voorzien worden van informatie over hun kind bestaat de mogelijkheid voor extra informatievoorziening. In een dergelijk geval kan de betreffende ouder het beste aan het begin van het schooljaar, of zo snel mogelijk na een scheidingsuitspraak, contact opnemen met de school om afspraken te maken over de informatieverstrekking. De schriftelijke informatie over het kind of over de school kan dan toegestuurd worden.

Ook op de website van onze school is natuurlijk veel informatie te vinden (schoolgids, belangrijke data e.d.). Daar waar het gaat om rapportgesprekken of gesprekken die voortvloeien uit speciale zorg voor het kind, gaan we er van uit dat er één gesprek plaats vindt met de beide ouders samen: het gaat om het kind. Op deze manier is er een waarborg dat dezelfde informatie op dezelfde manier gegeven wordt. Zo voorkomen we misverstanden. Hier kan alleen incidenteel, bij zwaarwegende omstandigheden, van afgeweken worden. De gesprekken op school zullen dan gevoerd worden in het bijzijn van de dagelijkse leiding of de vertrouwenspersoon om te voorkomen dat de klassenleerkracht in het conflict van de ouders betrokken wordt. Informatie die door de school gegeven moet worden betreft belangrijke feiten en omstandigheden die betrekking hebben op het kind of zijn verzorging en opvoeding. Het gaat dan om informatie over schoolvorderingen en eventueel sociaal-emotionele ontwikkelingen op school.

Alleen als de vader het kind niet heeft erkend, heeft hij geen enkel recht op wat voor informatie dan ook (wel staat dan de weg van artikel 8 EVRM open). Een verzoek om informatie kan ook geweigerd worden. Bijvoorbeeld als de rechter dit heeft bepaald of als de informatie in het belang van het kind ook niet aan de ouder die met het gezag is belast,

gegeven zou worden. Daar waar de school gegevens over het kind door moet geven aan derden, voor bijvoorbeeld het aanvragen van nader onderzoek in het belang van de schoolloopbaan van het kind, wordt aan beide ouders toestemming gevraagd. De verzorgende ouder wordt belast met het verkrijgen van toestemming van de niet-verzorgende ouder voor de bemoeienis van een derde. Mocht wederzijdse toestemming uitblijven, dan stuurt de school beide ouders een brief.

Ouders zijn zelf verantwoordelijk voor het doorgeven van wijzigingen aan school, als er bijvoorbeeld sprake is van wijzigingen betreffende gezag, omgangsregeling, informatieverstrekking of adresgegevens. Zij moeten de school hiervan dus uit zichzelf op de hoogte stellen.

Verlofaanvragen kunnen worden gedaan door de ouder bij wie het kind in huis woont. Ouders bij wie het kind niet in huis woont, kunnen alleen een verlofaanvraag indienen met schriftelijke toestemming van de andere ouder. In geval van co-ouderschap houdt dit in dat de ouders alleen verlof kunnen aanvragen voor de dagen dat het kind bij de betreffende ouder in huis woont. Voor de andere dagen kan alleen verlof aangevraagd worden met schriftelijke toestemming van de andere ouder. Ouders die geen ouderlijk gezag hebben, kunnen geen verlof aanvragen.

9.26 BSO en kinderopvang

De Lange Keizer Kinderopvang verzorgt binnen het gebouw van De Ondernemende School Westland opvang voor kinderen van alle leeftijden. De pedagogische aanpak sluit aan bij de kernwaarden van de antroposofie, waar ook onze onderwijsvorm op is gebaseerd. Door de nauwe samenwerking zijn de pedagogische uitgangspunten goed op elkaar afgestemd. Er is één groep kinderopvang van kinderen van 0-4 jaar. De schoolkinderen worden in één groep opgevangen na schooltijd. Voor meer informatie zie de website www.delangekeizer.nl

9.27 Het team 2026-2027

De medewerkers in het schooljaar 2026-2027 zijn:

Klassenleerkrachten		
Kleuterklas De Krekeltuin	Barbara Martens	bmartens@dosw.nl
Kleuterklas Het Libellenhof	Debora Sint Nicolaas	dsintnicolaas@dosw.nl
Klas 1	Michelle van der Valk Sandra Bonnema	mvdvalk@dosw.nl sbonnema@dosw.nl
Klas 2-3	Lukas de Kiefte	ldkiefte@dosw.nl
Periodeonderwijs klas 3	Elma van Geest	evgeest@dosw.nl
Vakleerkrachten		
Euritmie	Marceline Mutsearts	mmutsearts@dosw.nl
Gym	Martine de Bruijn	mdbruijn@dosw.nl
Onderwijsondersteunend		
Administratie	Yvon Koene	ykoene@dosw.nl
Intern begeleider en remedial teacher	Elma van Geest	evgeest@dosw.nl
Dagelijkse leiding	Martine de Bruijn	mdbruijn@dosw.nl